

COMARCH
2018

**RAPORT
SPOŁECZNA
ODPOWIEDZIALNOŚĆ
BIZNESU**

COMARCH

18

RAPORT
SPOŁECZNA
ODPOWIEDZIALNOŚĆ
BIZNESU

Spis treści

1. List Prezesa Zarządu do Akcjonariuszy	6
2. Działalność Comarch	8
Comarch w liczbach	9
Historia 25 lat Comarch	10
Mapa działalności Comarch na świecie – spółki, projekty, data center	12
Działalność Grupy Kapitałowej Comarch	14
3. Dane finansowe	18
Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe	19
4. Organy spółki	24
Zarząd	25
Rada Nadzorcza	25
Komitet Audytu	25
Struktura organizacyjna i kompetencyjna GK Comarch	26
5. Nagrody i rankingi	28
6. Dostawcy i klienci Comarch	32
7. Społeczna odpowiedzialność biznesu	38
Fundamenty CSR w Comarch	39
Kalendarium CSR	40
Comarch dla kultury	42
Konkurs grantowy ComarchCares	42
Promocja aktywnego stylu życia	43
Świątecznie dla społeczności lokalnych	44
Zazieleniamy Kraków	45
Rodzinnie	45
Comarch dla edukacji	45
Letni program stażowy	46
Kapitał ludzki	47
Szkolenia	48
Współpraca z uczelniami	50
Kodeks etyczny Comarch	57
Przeciwdziałanie korupcji	58
8. Działania badawczo-rozwojowe	60
Projekty badawczo-rozwojowe	61
Dofinansowanie projektów	61
Polityka Jakości i Zintegrowany System Zarządzania	62
9. Środowisko	65
10. Biura Comarch w Polsce i na świecie	77

1. List Prezesa Zarządu do Akcjonariuszy

Kraków, 30 kwietnia 2019 r.

Szanowni Akcjonariusze,

w imieniu Zarządu mam zaszczyt przekazać Państwu sprawozdanie z kolejnego roku działalności Grupy Comarch. Grupa w 2018 roku znacznie zwiększyła skalę swojej działalności oraz poprawiła rentowność operacyjną. Przychody ze sprzedaży wzrosły o 21,7 %, tj. o 244,5 mln zł w porównaniu do 2017 roku i osiągnęły wartość 1 370 mln zł. Zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 87,5mln zł, natomiast zysk netto 30,6 mln zł. Rentowność operacyjna w 2018 roku wyniosła 6,4 %, w porównaniu do 5,2 % rok wcześniej.

W minionym roku nastąpił dynamiczny wzrost sprzedaży oprogramowania produkcji Grupy Comarch, jak również usług z nim związanych. Szczególnym zainteresowaniem klientów cieszyły się produkty dla firm telekomunikacyjnych, dla sektora publicznego oraz systemy ERP. Dzięki szerokiej i kompleksowej ofercie nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz wysokiej jakości usług Grupa Comarch jest największym rodzimym producentem oprogramowania i jednym z wiodących dostawców informatyki w kraju oraz na rynkach międzynarodowych. W 2018 roku Grupa z sukcesem kontynuowała strategię wzrostu opartą na dywersyfikacji swojej działalności pomiędzy różnymi segmentami branżowymi, rozwoju własnych produktów oraz ich sprzedaży na rynkach międzynarodowych. Zarząd podkreśla, że Grupa od wielu lat ponosi znaczne nakłady w rozbudowę i utrzymanie globalnej sieci sprzedaży, dzięki czemu wzrasta międzynarodowa rozpoznawalność marki i oferty Comarch, co skutecznie wspiera sprzedaż rozwiązań Grupy na nowych rynkach. W minionym roku w skład Grupy weszły nowe spółki zależne – Comarch Mexico SA de S.V. z siedzibą w Meksyku, Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.) z siedzibą w Seulu i Comarch BV z siedzibą w Rotterdamie. W 2018 roku działalność operacyjną rozpoczęła także spółka Comarch (Thailand) Limited z siedzibą w Bangkoku. Na 2019 rok Spółka planuje kontynuację swojej ekspansji, zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych.

W 2018 roku Grupa Comarch dokonała znacznych inwestycji w nowe i istniejące produkty informatyczne. Nakłady na prace badawcze przekroczyły 13,2% przychodów ze sprzedaży, były one finansowane przede wszystkim ze środków własnych. Grupa intensywnie rozwijała nową generację systemów lojalnościowych, telekomunikacyjnych oraz systemów ERP, a także w zakresie rozwiązań IT dla medycyny oraz internetu rzeczy (Internet of Things). Grupa kontynuowała również udoskonalanie pozostałych oferowanych produktów. W minionym roku Grupa szczególnie naciskała na rozwój sprzedaży rozwiązań informatycznych w modelu usługowym – Comarch jest jednym z liderów rynkowych w tym zakresie. Grupa Comarch intensywnie rozwija prywatną chmurę obliczeniową Comarch Enterprise Cloud Platform (IaaS i PaaS) o najwyższych standardach bezpieczeństwa, opartą o infrastrukturę Comarch Data Center. Dzięki temu rozwiązaniu produkty Comarch mogą być oferowane w optymalny dla klientów sposób, zapewniający korzyści z współdzielenia kosztów infrastruktury IT, zwiększoną wydajność, niezawodność i maksymalną elastyczność.

Grupa Comarch w minionym roku umocniła swoją pozycję jako jednego z najszybciej rozwijających się pracodawców w sektorze IT. Na koniec 2018 roku Grupa zatrudniała w Polsce i zagranicą ponad 6 000 osób. Jak co roku bardzo pozytywne efekty przyniósł program staży studenckich, dzięki któremu Grupa Comarch jest postrzegana jako jeden z pracodawców pierwszego wyboru na rynku pracy w branży informatycznej.

Zarząd Grupy Comarch dokłada starań, aby z powodzeniem realizować misję rozpowszechniania na całym świecie tworzonej w Polsce innowacyjnej myśli technicznej. Poza działalnością biznesową Grupa Comarch realizuje politykę społecznej odpowiedzialności biznesu i angażuje się w działalność na rzecz ochrony oraz odbudowy dziedzictwa narodowego, aktywnie wspiera organizacje pozarządowe oraz akcje charytatywne, jest mecenasem kultury, sztuki i sportu. W 2018 roku Grupa Comarch kontynuowała wsparcie budowy nowych organów oraz projektu rewitalizacji przestrzeni muzycznej w Bazylice Mariackiej w Krakowie.

Jestem przekonany, że dzięki bardzo dobrej sytuacji finansowej Grupa Comarch będzie w kolejnych latach wzmacniać swoją pozycję rynkową jako globalnego dostawcy rozwiązań IT, tworząc wartość dodaną dla akcjonariuszy, klientów, pracowników i całego otoczenia społeczno-gospodarczego.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Filipiak'.

prof. zw. dr hab. inż. Janusz Filipiak
Założyciel i Prezes Zarządu Comarch SA

02

Działalność Comarch

Początek
Comarch

1991

Rok
powstania

1993

Siedziba
główna

**KRAKÓW,
POLSKA**

Ponad

6000

Pracowników

WARTOŚĆ DODANA

Comarch jest producentem systemów informatycznych i sprzedaje własne oprogramowanie wraz z wdrożeniem oraz zarządzaniem usługami

KAPITALIZACJA

500

 mln USD

1999

Comarch

na Giełdzie Papierów
Wartościowych

Tysiące
kompleksowych
projektów
zakończonych
sukcesem

Najwyższe pozycje
w rankingach analityków:

**Gartner, Forrester,
Research, IDC**
i innych

93%

przychodów
ze sprzedaży
produktów
i usług własnych

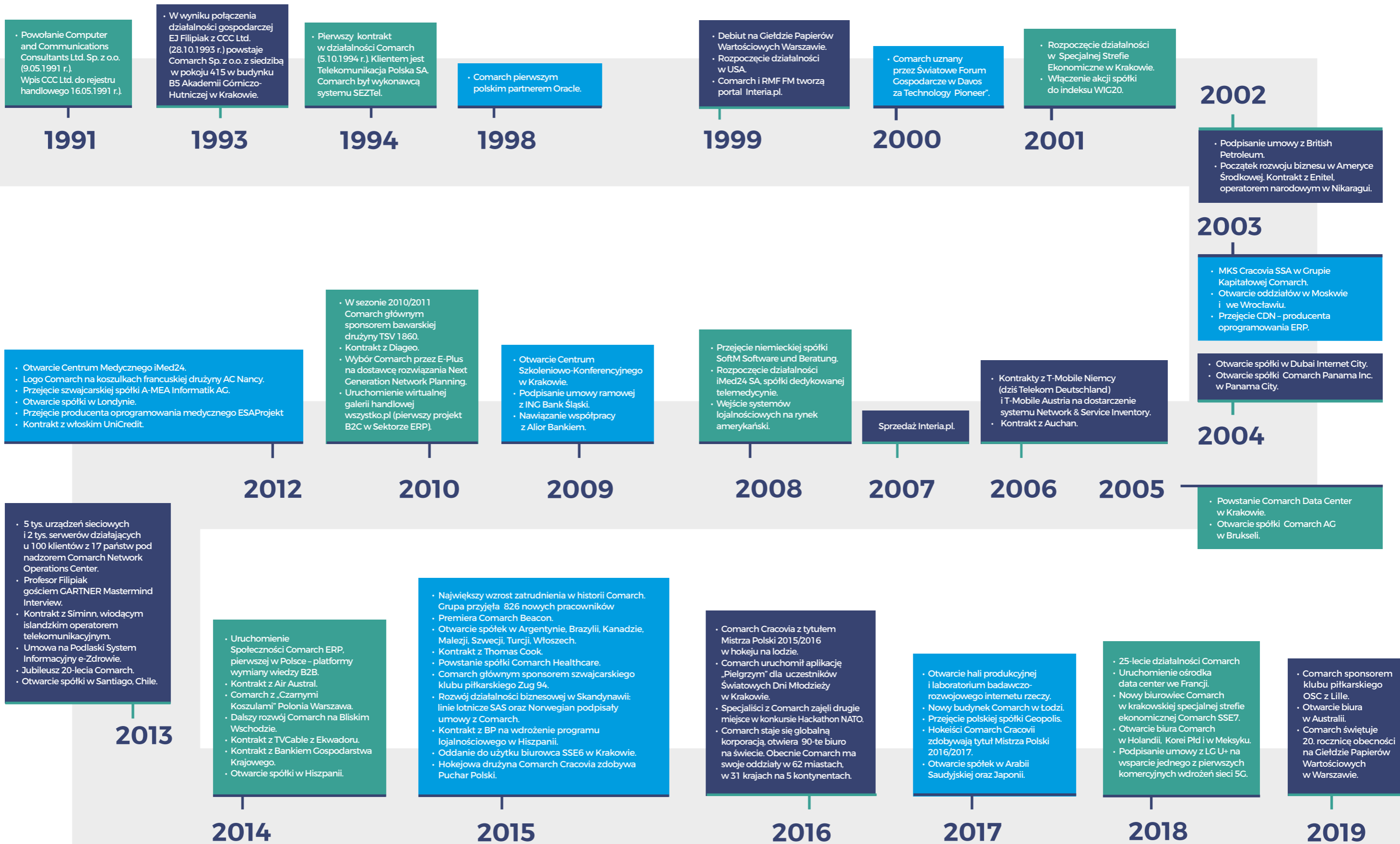
Globalna działalność
w ponad **100 krajach**

56

**Spółek Grupy
Comarch**
na całym świecie

25 lat Comarch

Mapa działalności Comarch na świecie – spółki, projekty, data center

57
spółek

90
biur

w **66**
miastach

w **34**
państwach

na **5**
kontynentach

EUROPA

- 1** Polska
Białystok, Bielsko-Biała, Częstochowa, Gdańsk, Gliwice, Katowice, Kielce, **Kraków – siedziba główna**, Lublin, Łódź, Płock, Poznań, Rzeszów, Tarnów, Toruń, **Warszawa**, Włocławek, Wrocław
- 2** Austria
Innsbruck, Wiedeń
- 3** Belgia
Bruksela
- 4** Finlandia
Espoo
- 5** Francja
Montbonnot Saint Martin, Lille
- 6** Hiszpania
Madryt
- 7** Holandia
Rotterdam
- 8** Luksemburg
Luksemburg
- 9** Niemcy
Berlin, Brema, **Drezno**, Düsseldorf, Hamburg, Hannover, Monachium, Münster
- 10** Rosja
Moskwa
- 11** Szwajcaria
Arbon, Lucerna, Zug
- 12** Szwecja
Sztokholm
- 13** Ukraina
Kijów, Lwów
- 14** Wielka Brytania
Londyn
- 15** Włochy
Mediolan, Rzym

AZJA

- 16** Chiny
Pekin, Szanghaj
- 17** Japonia
Tokio
- 18** Korea Południowa
Seul
- 19** Malezja
Kuala Lumpur
- 20** Singapur
Singapur
- 21** Tajlandia
Bangkok
- 22** Turcja
Stambuł

BLISKI WSCHÓD

- 23** Arabia Saudyjska
Rijad
- 24** Zjednoczone Emiraty Arabskie
Dubaj

AMERYKA PÓŁNOCNA

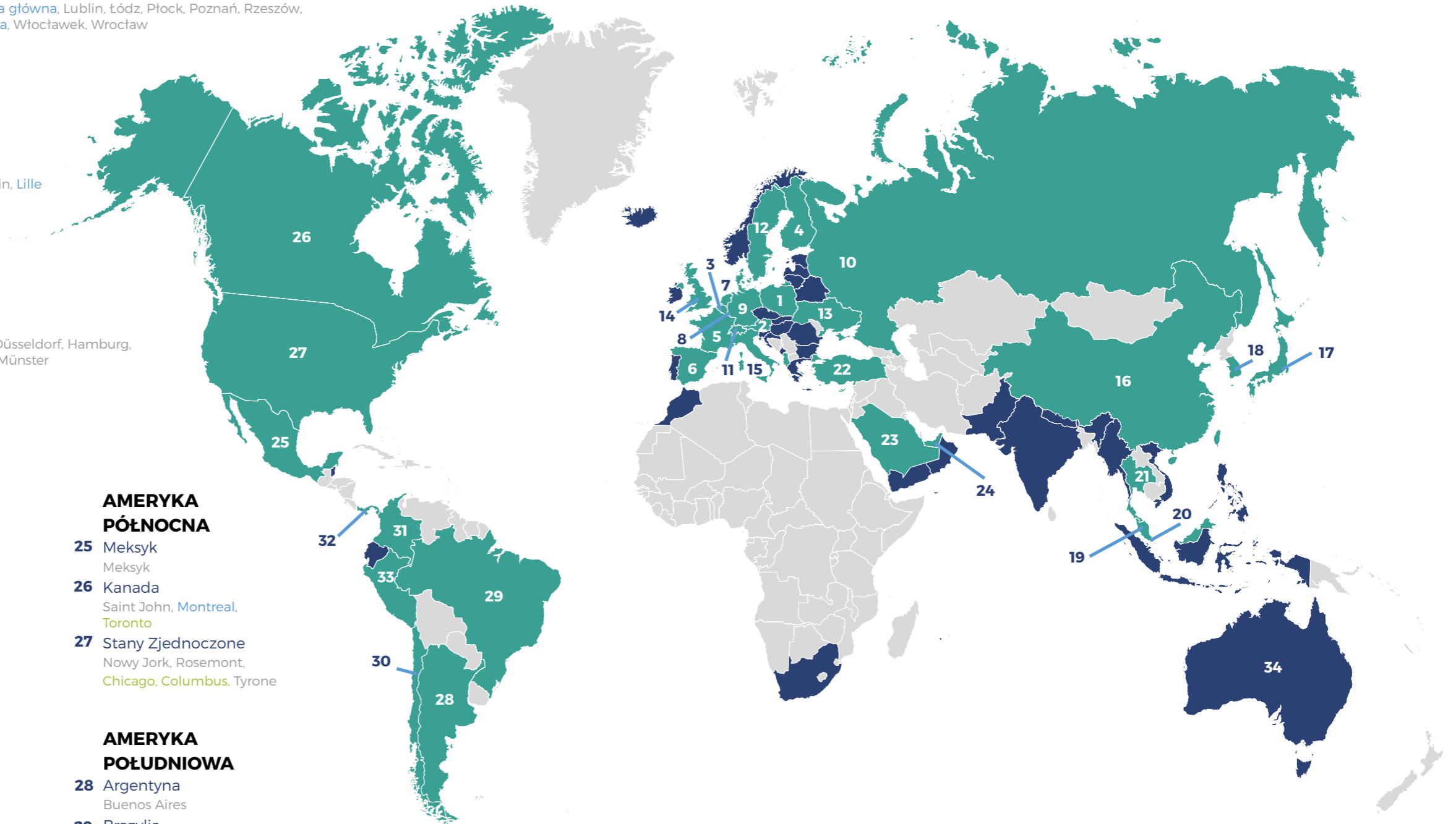
- 25** Meksyk
Meksyk
- 26** Kanada
Saint John, Montreal, **Toronto**
- 27** Stany Zjednoczone
Nowy Jork, Rosemont, **Chicago**, Columbus, Tyrone

AMERYKA POŁUDNIOWA

- 28** Argentyna
Buenos Aires
- 29** Brazylia
Sao Paulo
- 30** Chile
Santiago
- 31** Kolumbia
Bogota
- 32** Panama
Panamá City
- 22** Peru
Lima

AUSTRALIA

- 34** Australia
Sydney, Melbourne

● Spółki, Biura i Klienci

● Klienci i Projekty

● biura i data center
● data center
● biura

Działalności Grupy Kapitałowej Comarch

Grupa Kapitałowa Comarch jest producentem innowacyjnych systemów informatycznych dla kluczowych sektorów gospodarki zarówno w Polsce jak i za granicą. Główną strategią Comarch jest dostarczanie klientom kompletnych rozwiązań informatycznych opartych na produktach własnych, także w modelu usługowym. Dzięki zatrudnianym wysokiej klasy specjalistom oraz dzięki posiadanej profesjonalnej infrastrukturze Comarch jest w stanie dostarczać zarówno produkty informatyczne, jak również usługi ich wdrożenia i utrzymania, a także usługi doradcze i integracyjne dla klientów na całym świecie. Dzięki temu odbiorcy produktów i usług oferowanych przez Comarch mogą w pełni korzystać z możliwości oferowanych przez nowoczesne systemy informatyczne oraz optymalizować swoje procesy biznesowe.

Szeroki zakres oferty Comarch obejmuje systemy klasy ERP, finansowo-księgowo, systemy CRM, oprogramowanie lojalnościowe, systemy wsparcia sprzedaży i elektronicznej wymiany dokumentów, systemy bankowości elektronicznej, systemy zarządzania sieciami teleinformatycznymi, systemy billingowe, oprogramowanie Business Intelligence, usługi zarządzania bezpieczeństwem i ochroną danych oraz wiele innych rozwiązań. Comarch jest dostawcą rozwiązań m.in. dla podmiotów z administracji publicznej, bankowości, biur rachunkowych, przedsiębiorstw z branży FMCG, linii lotniczych, motoryzacji, sektora medycznego, firm produkcyjnych, przedsiębiorstw użyteczności publicznej, rynków kapitałowych, firm telekomunikacyjnych i ubezpieczeniowych, wyższych uczelni, firm handlowych i usługowych, transportowych, dla dostawców paliw a także podmiotów prowadzących działalność maklerską, e-commerce czy faktoringową. Szczegółowy opis dostarczanych produktów i usług został zawarty w punkcie 3 Sprawozdania Zarządu Comarch SA z działalności Grupy Kapitałowej w 2018 roku.

Comarch przy planowaniu swojej strategii rozwoju uwzględnia aspekty społeczne i środowiskowe, świadomie ograniczając wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz ogranicza wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności.

Comarch jest członkiem ważnych organizacji w dziedzinie IT, takich jak np. ETIS, PIKOM oraz TeleManagement Forum, przez co posiada ciągły dostęp do najnowszych standardów pojawiających się w tych dziedzinach (np. standardów na temat TAP/RAP). Comarch należy również do międzynarodowych izb gospodarczych i handlowych m.in.: Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej oraz Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej. Jest także członkiem Związku Maklerów i Doradców (ZMiD), organizacji zrzeszającej osoby posiadające licencje maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych oraz maklerów giełd towarowych, a także członkiem Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych. W Hiszpanii Comarch jest członkiem Confederación de Empresarios de Málaga (CEM), czyli Konfederacji Pracodawców Malagi. CEM jest organizacją zrzeszającą przedsiębiorców o charakterze konfederacyjnym i międzysektorowym, o zasięgu prowincjonalnym. W Japonii Comarch przynależy do klubu biznesowego 21c Club w ramach EGG JAPAN. 21c Club wspiera przedsiębiorstwa w tworzeniu i rozwijaniu nowych firm typu B2B oraz jest platformą do wymiany wiedzy i doświadczenia. Comarch jest także członkiem LF Networking Fund, nowopowstałej inicjatywy stowarzyszenia The Linux Foundation, która zacieśnia współpracę między partnerami i zwiększa sprawność operacyjną w projektach dotyczących rozwoju sieci.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI NA ŚWIECIE

Według stanu na dzień publikacji raportu, Comarch SA posiada 17 oddziałów w Polsce. Grupa Comarch składa się z 56 spółek zlokalizowanych na 4 kontynentach, w 33 krajach, których siedziby znajdują się w 89 biurach na świecie. W minionym roku Grupa z sukcesem kontynuowała strategię wzrostu opartą na dywersyfikacji swojej działalności pomiędzy różne segmenty branżowe, rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. W minionym roku Grupa Comarch założyła nowe spółki zależne – Comarch Mexico SA de C.V z siedzibą w stolicy Meksyku, Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.) z siedzibą w Seulu w Korei Południowej, Comarch (Thailand) Limited z siedzibą w Bangkoku w Tajlandii oraz Comarch BV z siedzibą w Rotterdamie w Holandii. W 2019 roku planowane są dalsze inwestycje kapitałowe zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych.

ODBIORCY PRODUKTÓW I USŁUG

Ze względu na rodzaj oferowanych przez Comarch systemów informatycznych, główną grupę odbiorców stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa, które na całym świecie są największymi klientami zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Większość produktów Comarch jest kierowana do określonej grupy odbiorców, natomiast usługi informatyczne, ze względu na ich uniwersalny charakter, są oferowane do firm z każdej branży. Oferta Comarch przeznaczona jest zarówno dla podmiotów z rynku polskiego jak i klientów zagranicznych. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. Podobnie jak w Comarch SA w Grupie Comarch w 2018 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10 proc. całkowitej sprzedaży.

Najważniejszymi zasadami Grupy Kapitałowej Comarch są: odpowiedzialność za sukcesy klientów oraz szacunek i otwartość na ich potrzeby. Comarch dostarcza swoim klientom innowacyjne produkty IT o najwyższej jakości, które są efektem wysokich umiejętności, doświadczeń i kompetencji pracowników, współpracy z wiodącymi ośrodkami badawczymi i naukowymi zarówno w Polsce, jak i za granicą. Firma dokłada wszelkich starań, aby dostarczone rozwiązania IT spełniały najwyższe standardy i oczekiwania klientów.

PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ORAZ PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA GRUPY W 2019 ROKU

W 2018 roku wzrósł popyt na usługi i produkty informatyczne Grupy Comarch. Grupa odnotowała znaczny wzrost popytu na rozwiązania dla sektora telekomunikacyjnego, dla sektora publicznego oraz w zakresie produktów ERP a także stabilny popyt na rozwiązania informatyczne dla klientów z pozostałych sektorów. Portfel zamówień Grupy zapewnia obecnie pełne wykorzystanie jej mocy produkcyjnych w kilku kolejnych okresach. Rozwój sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce i na świecie, a także sytuacja na rynku pracy będą miały nadal decydujący wpływ na działalność i wyniki finansowe Grupy Comarch w 2019 roku. Dzięki konsekwentnie realizowanej od wielu lat strategii pozycjonowania się na rynku jako firmy technologicznej i produktowej oferta Comarch jest bardzo dobrze zdywersyfikowana. Grono klientów stale się rozszerza, a znaczna ich część to firmy międzynarodowe, co pozwala kontynuować rozwój firmy. Dynamicznie rozwijająca się działalność Grupy Comarch na rynkach zagranicznych dodatkowo zwiększa wysokość sprzedaży oraz polepsza wizerunek Comarch wśród klientów, przyczyniając się tym samym do umocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa. Oznacza również konieczność dokonywania licznych inwestycji kapitałowych poza granicami Polski (głównie poprzez zakładanie zagranicznych spółek zależnych). Realizacja strategii przedsiębiorstwa zależy w dużej mierze od kształtowania się niezależnych od Comarch warunków makroekonomicznych, w szczególności od poziomu inwestycji w informatykę dokonywanych przez średnie i duże firmy w kraju i za granicą oraz od zaostrzającej się konkurencji na rynku pracy w sektorze IT. Równocześnie warunkiem koniecznym do realizacji strategii jest skuteczne zarządzanie ryzykami operacyjnymi. Szansą dla Grupy jest jej duża innowacyjność oraz wzrost zapotrzebowania na dostarczanie informatyki w modelu usługowym – Grupa Comarch dzięki szerokiej palecie własnych produktów, posiadanej infrastrukturze oraz zasobom ludzkim i kapitałowym może elastycznie dopasowywać się do modeli biznesowych oczekiwanych przez klientów.

Do najważniejszych ryzyk operacyjnych związanych z działalnością Grupy należą:

- ryzyka związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów softwarowych);
- ryzyka związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
- ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych;
- ryzyka zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- ryzyko kredytowe związane ze sprzedażą z odroczonym terminem płatności oraz często długim okresem realizacji kontraktów;
- ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej ilości wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;
- ryzyko zmiany kursów walut oraz poziomu stóp procentowych;
- ryzyka związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata.

Grupa nie przewiduje istotnych zmian swojej sytuacji finansowej oraz w zakresie ryzyka związanego z prowadzoną działalnością.

CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ

Czynniki wewnętrzne:

- stały wzrost sprzedaży eksportowej i znaczenia działalności zagranicznej;
- pozycja i renoma Grupy Comarch mająca wpływ na charakter pozyskiwanych klientów;
- działalność Grupy Comarch w specjalnej strefie ekonomicznej w Krakowie;
- znaczny udział produktów standardowych (powtarzalnych) w sprzedaży, co oznacza:
  - niższe koszty, w szczególności koszty zmienne związane z pojedynczym kontraktem,
  - możliwość znacznego zwiększenia rentowności jednostkowego kontraktu przy jednoczesnym obniżeniu obciążenia klienta (opłaty licencyjne),
  - szersza i bardziej zdywersyfikowana klientela oznaczająca większą skalę działalności,
- atrakcyjna polityka szkoleniowa oraz atrakcyjne warunki pracy oferowane pracownikom spółek Grupy;
- zwiększenie rozpoznawalności marki Comarch wśród potencjalnych klientów poprzez prowadzone akcje marketingowe (w tym marketing sportowy) oraz działania prospołeczne;
- konieczność dokonywania ciągłych inwestycji w kapitał ludzki celem utrzymania konkurencyjności firmy w kolejnych latach,;
- wysoki poziom wydatków inwestycyjnych przeznaczanych na działalność badawczo-rozwojową oraz rozwój nowych produktów i usług informatycznych;
- wysoki poziom wydatków inwestycyjnych związanych z rozbudową zaplecza produkcyjnego w Polsce i za granicą (inwestycje rzeczowe) oraz z ekspansją na rynkach zagranicznych (inwestycje kapitałowe).

Czynniki zewnętrzne:

- wzrost wymagań stawianych systemom informatycznym przez klientów. Zwiększa się zapotrzebowanie na duże, złożone systemy informatyczne dedykowane poszczególnym użytkownikom. Stawia to w lepszej sytuacji większe spółki IT, takie jak Grupa Comarch, które oferują szereg różnych technologii i produktów i są w stanie dostarczyć zaawansowane technologicznie rozwiązania;
- wzrost znaczenia technologii mobilnych, stosowanych obecnie powszechnie w rozwiązaniach informatycznych dla wszystkich grup odbiorców;
- zmiana modeli biznesowych w wielu branżach oraz zmiana strategii biznesowych wielu firm związana z postępem technicznym i rozwojem gospodarczym. To kształtuje popyt na nowe systemy informatyczne, upowszechnienie sprzedaży oprogramowania w modelu cloud computing oznacza dla firm informatycznych zwiększone wymogi kapitałowe i zasobowe;
- związany z członkostwem Polski w Unii Europejskiej dostęp polskich firm do środków z funduszy strukturalnych, które w pewnej części są przeznaczane na rozwój systemów informatycznych oraz finansowanie prac badawczo-rozwojowych;
- rosnąca konkurencja, wpływająca na zmniejszenie osiąganych marż; konkurencja pomiędzy firmami IT;
- stała presja na wzrost wynagrodzeń w branży IT; zmniejszająca się liczba absolwentów uczelni technicznych z wykształceniem informatycznym;
- wzrastająca konkurencja na lokalnym rynku pracy w sektorze IT w Krakowie oraz innych miejscach prowadzenia działalności gospodarczej przez Grupę;
- międzynarodowa sytuacja gospodarcza, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na rynkach finansowych, mająca wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne;
- zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN i USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, CHF/EUR, BRL/PLN oraz RUB/PLN, wpływająca na opłacalność sprzedaży zagranicznej;
- sytuacja gospodarcza na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w Europie, mającej wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne na tym rynku oraz wiarygodność finansową klientów z tego rejonu geograficznego;
- międzynarodowa sytuacja polityczna, m.in. wzrastające ryzyko zamachów terrorystycznych w miejscach prowadzenia projektów utrudnia ich realizację.

03

**Dane
finansowe**

Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	2018	2017**	2016	2015	2014
Przychody ze sprzedaży	1 369 619	1 125 110	1 112 813	1 131 580	1 038 351
Przychody ze sprzedaży rozwiązań własnych	1 242 114	1 047 393	1 041 133	994 152	910 216
Zysk operacyjny	87 543	58 364	116 893	113 028	98 529
EBITDA*	152 748	122 673	179 901	166 511	152 909
Zysk przed opodatkowaniem	62 480	87 149	104 777	108 129	92 577
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	30 616	64 626	73 034	79 651	67 894
Zysk na akcję	3,76	7,95	8,98	9,80	8,37
Aktywa	1 665 945	1 508 452	1 444 875	1 304 828	1 216 555
Kapitał własny	876 108	851 190	862 064	780 581	700 693

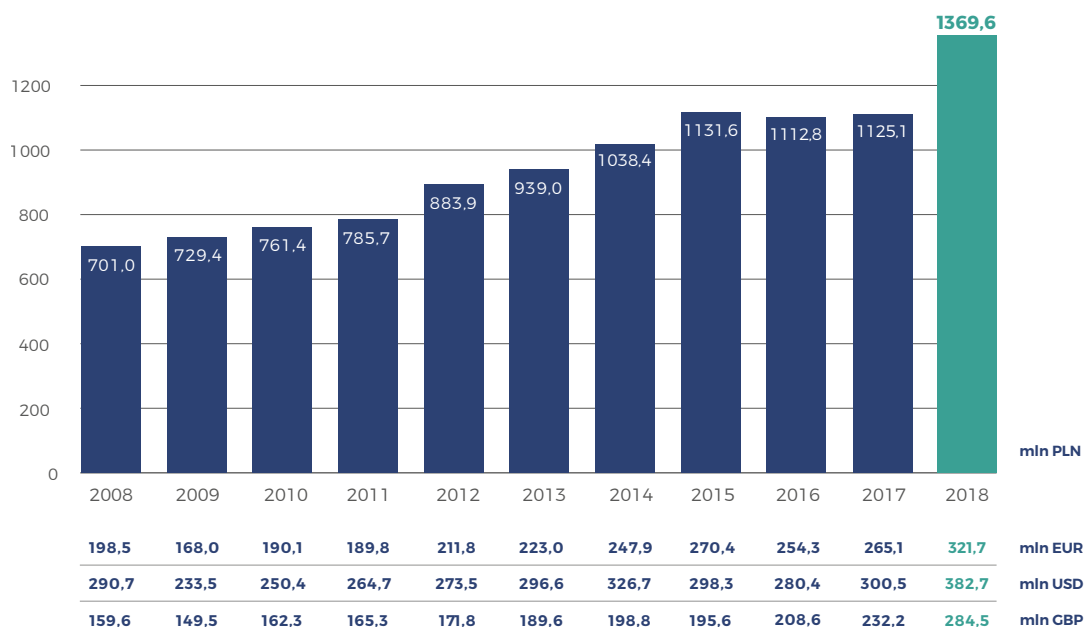
*Zysk operacyjny + Amortyzacja

**Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. Dla celów porównawczych dokonano też przekształcenia zgodnie z MSSF 15 danych za 2017 rok. Dane za lata 2014 - 2016 nie zostały przekształcone zgodnie z MSSF 15.

W 2018 roku przychody ze sprzedaży Grupy Comarch były wyższe o 244,5 mln PLN, tj. 21,7% w porównaniu do roku ubiegłego. Zysk operacyjny osiągnął wartość 87,5 mln PLN i wzrósł o 50,0% w porównaniu do 2017

roku. Zysk netto, przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej w 2018 roku był niższy wobec roku poprzedniego o 52,6% i osiągnął wartość 30,6 mln PLN.

Przychody ze sprzedaży

Rentowność operacyjna wyniosła 6,4% (w roku poprzednim 5,2%), rentowność netto 2,2% (5,7% w 2017 roku). Wartość aktywów Grupy Comarch na koniec 2018 roku wzrosła w porównaniu do ubiegłego roku o 157,5 mln PLN, tj. o 10,4%. Wartość kapitału własnego

wzrosła w 2018 roku o 24,9 mln PLN, głównie w rezultacie przeniesienia niepodzielonego zysku netto za 2017 rok na kapitał zapasowy oraz wypracowania w 2018 roku zysku netto.

Struktura sprzedaży

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY – STRUKTURA GEOGRAFICZNA (W TYS. PLN)

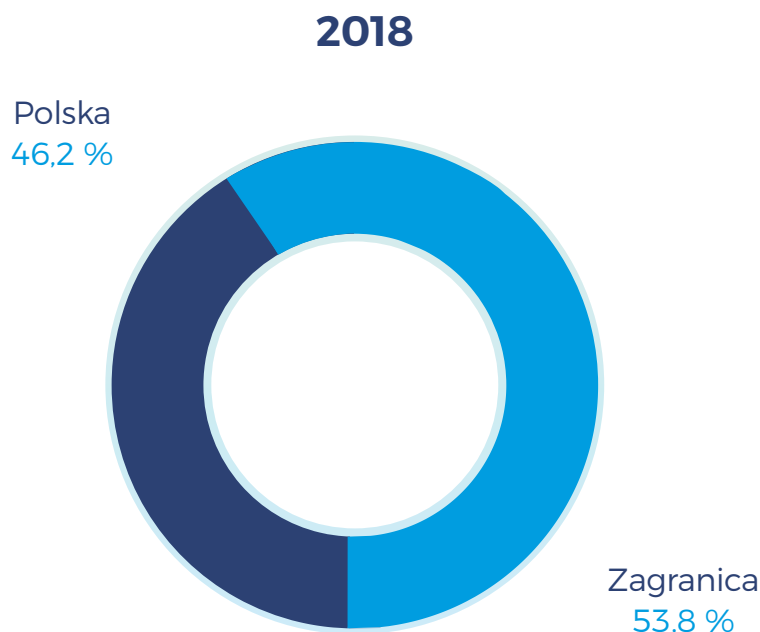
	2018	%	2017	%	2016	%
Kraj (Polska)	632 372	46,2%	462 922	41,1%	451 680	40,6%
Zagranica	737 247	53,8%	662 188	58,9%	661 133	59,4%
Przychody ze sprzedaży	1 369 619	100,0%	1 125 110	100,0%	1 112 813	100,0%

*Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. Dla celów porównawczych dokonano też przekształcenia zgodnie z MSSF 15 danych za 2017 rok. Dane za 2016 rok nie zostały przekształcone zgodnie z MSSF 15.

W 2018 roku Grupa wypracowała 632 372 tys. PLN przychodów ze sprzedaży krajowej, o 169 450 tys. PLN (tj. o 36,6%) więcej niż w 2017 roku. Tak duży wzrost nastąpił głównie dzięki rozwojowi sprzedaży do klientów z sektora publicznego oraz rosnącej sprzedaży rozwiązań ERP do sektora MSP w Polsce. Wartość przychodów ze sprzedaży zagranicznej

w 2018 roku wyniosła 737 247 tys. PLN i była o 75 059 tys. PLN (tj. o 11,3%) wyższa niż w roku poprzednim i stanowiła 53,8% całkowitych przychodów Grupy. Struktura geograficzna sprzedaży pozostawała stabilna w ciągu roku obrotowego.

GEOGRAFICZNA STRUKTURA SPRZEDAŻY

STRUKTURA SPRZEDAŻY WEDŁUG ODBIORCÓW (W TYS. PLN)

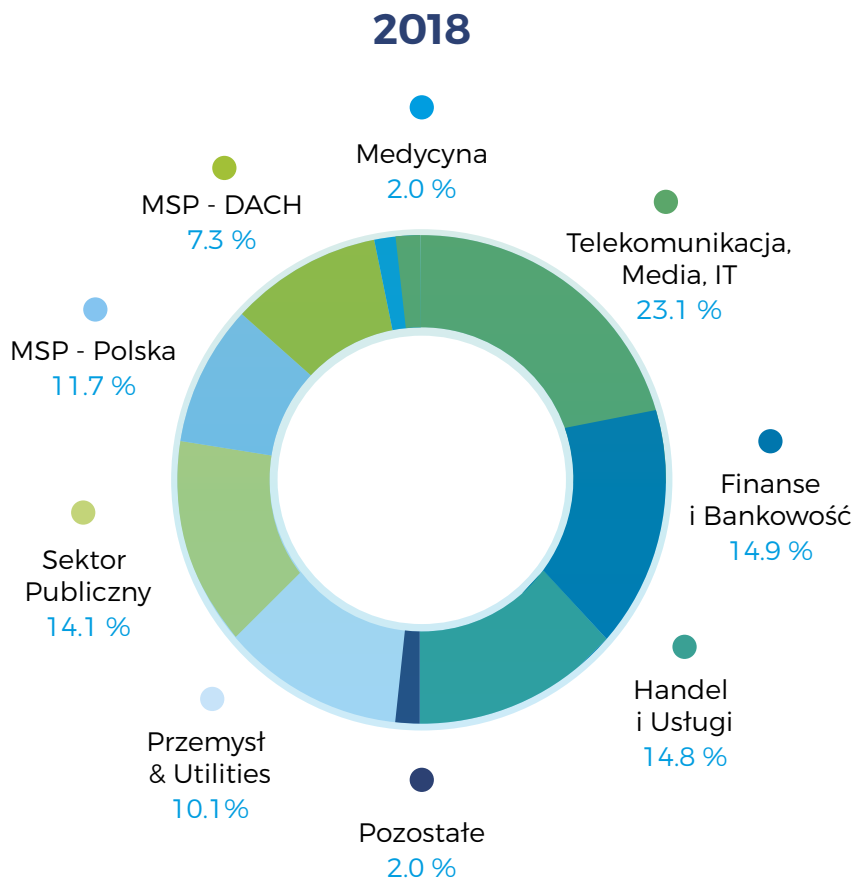
	2018	%	2017	%	2016	%
Telekomunikacja, Media, IT	316 416	23,1%	264 866	23,5%	276 620	24,9%
Finanse i Bankowość	204 532	14,9%	187 168	16,6%	163 811	14,7%
Handel i Usługi	202 406	14,8%	187 367	16,7%	183 314	16,5%
Przemysł & Utilities	138 344	10,1%	143 105	12,7%	146 100	13,1%
Sektor Publiczny	193 000	14,1%	64 018	5,7%	72 856	6,5%
MSP – Polska	160 874	11,7%	136 085	12,1%	116 566	10,5%
MSP – DACH	99 568	7,3%	99 771	8,9%	111 223	10,0%
Medycyna	27 351	2,0%	16 020	1,4%	13 184	1,2%
Pozostałe	27 128	2,0%	26 710	2,4%	29 139	2,6%
RAZEM	1 369 619	100,0%	1 125 110	100,0%	1 112 813	100,0%

*Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. Dla celów porównawczych dokonano też przekształcenia zgodnie z MSSF 15 danych za 2017 rok. Dane za 2016 rok nie zostały przekształcone zgodnie z MSSF 15.

W 2018 roku przychody ze sprzedaży Grupy Comarch do odbiorców z sektora TMT wyniosły 316 416 tys. PLN, czyli o 51 550 tys. PLN (tj. o 19,5 %) więcej niż w 2017 roku. Taki wzrost nastąpił dzięki realizacji nowych kontraktów pozyskanych na rynkach zagranicznych. Klienci z sektora finanse i bankowość zakupili produkty i usługi o wartości 204 532 tys. PLN, wyższej od

osiągniętej w roku poprzednim o 17 364 tys. PLN, tj. o 9,3%, co jest zasługą wzrostu przychodów ze sprzedaży na rynku krajowym. Wzrost odnotowała sprzedaż rozwiązań lojalnościowych, EDI i ICT do klientów z sektora handel i usługi (o 15 039 tys. PLN, tj. o 8,0%), natomiast spadła w przypadku klientów z sektora przemysł i utilities (o 4 761 tys. PLN, tj. o 3,3%).

STRUKTURA PRZYCHODÓW WEDŁUG ODBIORCÓW

Przychody ze sprzedaży do odbiorców z sektora publicznego dynamicznie wzrosły, o 128 982 tys. PLN, tj. o 201,5%, głównie dzięki realizacji umowy na dostawę i wdrożenie systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w sądach powszechnych. Wzrost nastąpił także w przypadku sprzedaży do sektora medycyna (wzrost o 11 331 tys. PLN, tj. o 70,7%), w wyniku realizacji nowych kontraktów na informatyzację szpitali. Klienci z sektora MSP w Polsce zakupili produkty i usługi o wartości 24 789 tys. PLN (tj. o 18,2%)

wyższej od osiągniętej w roku poprzednim. Sprzedaż do klientów z sektora MSP w rejonie DACH oraz do pozostałych klientów utrzymała się na poziomie zbliżonym do osiągniętego w roku poprzednim. Struktura sprzedaży wg odbiorców pozostawała stabilna w ciągu roku obrotowego. Sytuacja biznesowa w 2018 roku potwierdziła, że różnorodność oferty oraz utrzymywanie branżowej i geograficznej dywersyfikacji źródeł przychodów jest korzystne dla stabilnego rozwoju działalności Grupy Comarch.

STRUKTURA SPRZEDAŻY WG RODZAJU (W TYS. PLN)

	2018	%	2017	%	2016	%
Usługi	992 627	72,4%	871 415	77,4%	859 367	77,2%
Oprogramowanie własne	207 271	15,1%	175 174	15,6%	178 092	16,0%
Oprogramowanie obce	24 041	1,8%	13 475	1,2%	21 086	1,9%
Wyroby gotowe	42 216	3,1%	804	0,1%	3 674	0,4%
Sprzęt komputerowy	55 728	4,1%	10 096	0,9%	9 038	0,8%
Pozostałe	47 736	3,5%	54 146	4,8%	41 556	3,7%
RAZEM	1 369 619	100,0%	1 125 110	100,0%	1 112 813	100,0%

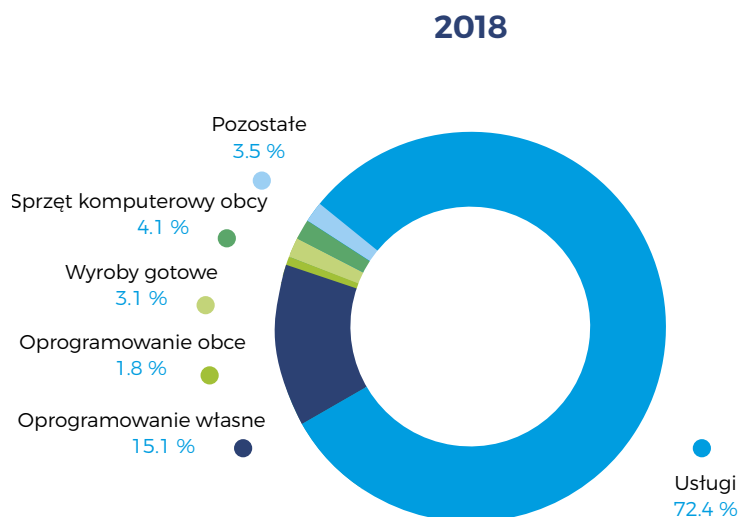
*Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. Dla celów porównawczych dokonano też przekształcenia zgodnie z MSSF 15 danych za 2017 rok. Dane za 2016 rok nie zostały przekształcone zgodnie z MSSF 15..

W 2018 roku wartość przychodów ze sprzedaży oprogramowania własnego wyniosła 207 271 tys. PLN i były o 32 097 tys. PLN (tj. o 18,3%) wyższe niż w poprzednim roku. Przychody ze sprzedaży usług wzrosły o 121 212 tys. PLN, tj. o 13,9%. Sprzedaż własnych wyrobów gotowych wzrosła bardzo znacząco, o 41 412 tys. PLN, tj. o 5 150,7%, podobnie sprzedaż hardware firm trzecich (wzrost przychodów o 45 632 tys. PLN, tj. o 452,0%). Było to wynikiem realizacji

w Q2 i Q3 2018 roku umowy na dostawę i wdrożenie systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w sądach powszechnych. Przychody ze sprzedaży oprogramowania obcego wzrosły o 10 566 tys. PLN, tj. o 78,4%. Pozostała sprzedaż zmniejszyła się o 6 410 tys. PLN, tj. o 11,8%.

Na przestrzeni całego roku 2018 struktura sprzedaży wg rodzaju utrzymywała się na stabilnym poziomie.

STRUKTURA SPRZEDAŻY WG RODZAJU

04

Organy spółki

Zarząd

PROF. ZW. DR HAB. INŻ. JANUSZ FILIPIAK
Założyciel i Prezes Zarządu Comarch SA

MARCIN DĄBROWSKI

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Sektora Telekomunikacja

PAWEŁ PROKOP

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Sektora Publicznego

**ANDRZEJ
PRZEWIĘŻLIKOWSKI**

Wiceprezes Zarządu
Dyrektor Sektora Finanse,
Bankowość i Ubezpieczenia

ZBIGNIEW RYMARCZYK

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Sektora ERP

KONRAD TARAŃSKI

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Finansowy

MARCIN WARWAS

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Sektora Usługi

Rada Nadzorcza

* stan na 31.12.2018

ELŻBIETA FILIPIAK

Przewodnicząca Rady Nadzorczej

MACIEJ BRZEZIŃSKI

Wiceprzewodniczący
Rady Nadzorczej

ROBERT BEDNARSKI

Członek Rady Nadzorczej

DANUTA DROBNIAK

Członek Rady Nadzorczej

WOJCIECH KUCHARZYK

Członek Rady Nadzorczej

ANNA ŁAWRYNOWICZ

Członek Rady Nadzorczej

ANNA PRUSKA

Członek Rady Nadzorczej

Komitet Audytu

DANUTA DROBNIAK

Przewodnicząca Komitetu Audytu

ELŻBIETA FILIPIAK

Członek Komitetu Audytu

ROBERT BEDNARSKI

Członek Komitetu Audytu

Struktura organizacyjna i kompetencyjna GK Comarch

Comarch SA (Kraków, Polska)

prof. Janusz Filipiak

Założyciel i Prezes Zarządu Comarch SA
Strategie, HR, Marketing

Konrad Tarański

Członek Zarządu, Dyrektor Finansowy
Finanse, Administracja,
Wewnętrzne systemy IT

SEKTORY

Marcin Dąbrowski

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
TELEKOMUNIKACJA

Paweł Prokop

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
PUBLICZNEGO

Andrzej Przewięźlikowski

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
**FINANSE, BANKOWOŚĆ
I UBEZPIECZENIA**

Zbigniew Rymarczyk

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
ERP

Marcin Warwas

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
USŁUGI

Piotr Janas

Dyrektor Sektora
IoT

Marcin Romanowski

Dyrektor Sektora
E-ZDROWIE

05

**Nagrody
i rankingi**

NAGRODY DLA COMARCH

Redakcja „Rzeczpospolitej” już po raz trzeci uhonorowała laureatów **Indeksu Patriotyzmu Gospodarczego**. Comarch został wyróżniony w kategorii „Firmy duże”. Ranking ma na celu wyróżnienie polskich firm, które w szczególny sposób przyczyniają się do rozwoju kraju i patriotyzmu gospodarczego, a dodatkowo sumiennie wywiązują się z powinności i zobowiązań względem społeczeństwa polskiego, prowadząc dialog z lokalną społecznością i angażując się w liczne akcje społeczne oraz charytatywne. Jury konkursowe docenia również rozwój firmy, działania na rzecz umocnienia pozycji na rynku polskim i za granicą, sumienne płacenie podatków, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wydatki na badania i rozwój.

Według autorów raportu „**Computerworld TOP200 2018**” Comarch zajął pierwsze miejsce w kategoriach: dostawcy rozwiązań i usług IT dla sektora handlu, dostawcy usług integracyjnych oraz dostawcy usług w modelu cloud. Dodatkowo został zwycięzcą w zestawieniu „Firmy informatyczne o największych nakładach na R&D” oraz „Indeks dostawców IT na rzecz odpowiedzialnego rozwoju”.

Comarch został jednym z laureatów małopolskiej edycji konkursu tygodnika „Wprost”. **Spółka otrzymała nagrodę Orzeł Tygodnika Wprost 2018**. Orły Wprost to zestawienie przedsiębiorców osiągających najlepsze wyniki finansowe. Pod uwagę brane są m.in. przychody ze sprzedaży za trzy ostatnie lata, zys netto, rentowność oraz kondycja płatnicza. Zestawienie ma charakter ogólnopolski, a gale są organizowane w stolicach poszczególnych województw.

Comarch otrzymał nagrodę **Orła Polskiego** w dziedzinie ekonomii. Firma została wyróżniona przez Ambasadora RP w Belgii za dynamiczny rozwój biznesu oraz aktywną działalność w tym kraju. Nagroda została przyznana po raz pierwszy. Ideą Orła Polskiego jest uhonorowanie przedsiębiorstw, które swoimi osiągnięciami promują Polskę jako kraj innowacyjny o dużym potencjale gospodarczym.

W rankingu **najbardziej innowacyjnych firm w Polsce, przygotowanym przez dziennik „Rzeczpospolita”** Comarch zajął trzecie miejsce. Raport powstał na podstawie ankiet, które uwzględniały dane za 2018 rok, m.in. wydatki na działalność badawczo-rozwojową, liczbę osób zatrudnionych w działach B&R, struktury wydatków na B+R oraz struktury finansowania.

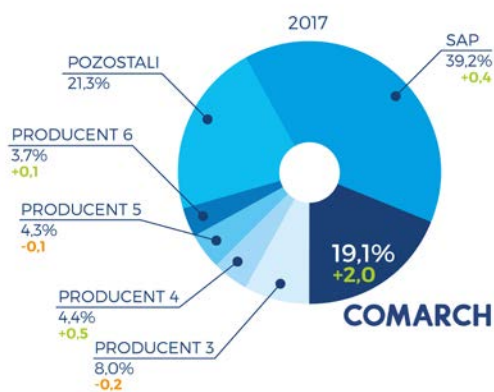
Comarch otrzymał certyfikat **Perta Polskiej Gospodarki w kategorii Perty Wielkie**. Kapituła przyznała firmie nagrodę za konsekwentną realizację polityki i strategii przedsiębiorstwa oraz pozycję lidera wśród najbardziej dynamicznych i efektywnych przedsiębiorstw. Organizatorem wydarzenia jest wydawca anglojęzycznego miesięcznika „Polish Market”, a partnerem Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

Według najnowszego **raportu „Poland Enterprise Application Software Market 2017”**, przygotowanego przez firmę badawczą IDC, Comarch zwiększył swoje udziały w rynku dostawców rozwiązań ERP o 2 proc., osiągając poziom 19,1 proc. Firma osiągnęła największy wzrost sprzedaży wśród wszystkich producentów i zmniejszyła dystans do pierwszego producenta w klasyfikacji ogólnej, uwzględniającej firmy zarówno polskie, jak i zagraniczne. W klasyfikacji polskich dostawców Comarch pozostaje liderem. Kolejny rok z rzędu Comarch jest także największym dostawcą rozwiązań ERP do segmentu małych i średnich przedsiębiorstw (zatrudnienie do 499 pracowników). Według danych IDC Comarch ma prawie 31 proc. udziału w rynku. Kolejna firma posiada 20,6 proc. w tym segmencie.

Rozdanie nagród rankingu IT@BANK 2017

Pozycja Comarch ERP na rynku polskim wg raportu „The Enterprise Application Software Market in Poland: 2017-2021 Forecasts and 2016 Vendor Shares”

Spółka Comarch zajęła pierwsze miejsce w kategorii „potencjał rozwojowy” oraz drugie – **w rankingu głównym IT@BANK**. Comarch po raz kolejny zdobył uznanie jury dorocznego rankingu IT@BANK wyłaniającego najlepszych dostawców oprogramowania i usług dla sektora finansowego. O trofea walczyło 48 firm, które oceniano m.in. pod kątem wysokości przychodów, liczby zatrudnionych i wielkości portfela klientów. (zdjęcie)

Nagrodę „Best Trade Finance Services” otrzymało rozwiązanie IT do finansowania handlu opracowane wspólnie z Comarch przez ING Bank Śląski. Redakcja magazynu Global Finance wyłania zwycięzców w oparciu o następujące kryteria: efektywność

NAGRODY DLA PRACOWNIKÓW COMARCH

Tytuł „Prezesa Roku” dla profesora Janusza Filipiaka

Redakcja gazety „Parkiet” już po raz 24. przyznała ekstraklasie rynku kapitałowego nagrody „Byki i Niedźwiedzie”. Tytuł „Prezesa Roku” otrzymał profesor Janusz Filipiak. Kapituła wyróżniła Profesora Filipiaka za konsekwentny rozwój spółki Comarch przez dwadzieścia pięć lat.

pozyskiwania i obsługi klientów cyfrowych, odsetek klientów korzystający z oferty cyfrowej, wzrost liczby klientów cyfrowych, bogactwo oferty produktowej, korzyści płynące z inicjatyw cyfrowych oraz design i funkcjonalność stron internetowych/mobilnych.

Podczas globalnej konferencji lojalnościowej dla branży travel – The 10th Annual Loyalty Conference & Awards w Bangkoku **Comarch zdobył główną nagrodę w kategorii Best Supplier Initiative. Wyróżnione zostało rozwiązanie Comarch Social Mining**. Proces wyboru zwycięzców przebiegał dwuetapowo. Najpierw komisja złożona z ekspertów z branży lotniczej oceniała wszystkie zgłoszone rozwiązania. Po zawężeniu listy do trzech finalistów, każdy z nich miał możliwość zaprezentowania swojej inicjatywy przed publicznością zebraną na konferencji. Podczas prezentacji należało przekonać uczestników do swojego rozwiązania, ponieważ to ich głosy zdecydowały o wyborze zwycięzcy.

Comarch otrzymał nagrodę specjalną podczas wydarzenia **Italy Protection Forum za propagowanie innowacji w branży ubezpieczeń we Włoszech**. Italy Protection Forum (IPF) jest corocznym wydarzeniem poświęconym ubezpieczeniom społecznym, zdrowotnym i ubezpieczeniom na życie, odbywającym się pod auspicjami EMF Group, firmy konsultingowej specjalizującej się w usługach finansowych.

COMARCH W RAPORTACH FIRM ANALITYCZNYCH

Rozwiązanie Comarch ECM zostało wyróżnione w najnowszym raporcie Forrester „Now Tech: EU And UK-based Enterprise Content Management, Q2 2018”. Comarch jest jednym z dwunastu przedsiębiorstw, które zakwalifikowały się w kategorii „Midsize”. Raport skupia się na przedsiębiorstwach dostarczających usługi enterprise content management (ECM), które zwiększają zaangażowanie pracowników, poprawiają doświadczenie klientów i są zgodne z lokalnym i międzynarodowym prawem. Według raportu, główne zalety jakie zapewniają takie rozwiązania jak ECM firmy Comarch, to współpraca i bezpieczne udostępnianie plików nie tylko popularnych formatów biurowych, ale także multimedia. Dzięki specyficznym aplikacjom do zarządzania contentem czy procesami rozwiązania Comarch rozwiązują konkretne problemy.

Comarch został uwzględniony w najnowszym raporcie badawczym firmy Forrester zatytułowanym **“Now Tech: Loyalty Marketing, Q4 2018”**. Forrester wyselekcjonował dostawców na podstawie obecności na rynku, funkcjonalności oferowanych przez nich rozwiązań jak i usług. W sumie Forrester wskazał tylko 36 dostawców, którzy różnią się wielkością, możliwościami, lokalizacją geograficzną i orientacją na rynek.

Rozwiązanie Comarch E-INVOICING zostało włączone do najnowszego raportu firmy Forrester: **“Now Tech: Content Platforms, Q3 2018”**. Comarch jest jedną z czternastu firm, które zakwalifikowały się do kategorii “Small vendors” obok takich przedsiębiorstw jak Amazon czy Xerox. W raporcie stwierdzono, że rozwiązanie Comarch jest wykorzystywane głównie na rynkach detalicznych, FMCG i produkcji, a CEMEX, Valeant, IGEPa i Technicolor są jednymi z najważniejszych klientów, którzy wdrożyli to rozwiązanie.

Comarch już po raz kolejny znalazł się w gronie najlepszych dostawców rozwiązań lojalnościowych. W raporcie **“The Gartner CRM Vendor Guide, 2018”** skupiono się na współczesnym krajobrazie oprogramowania CRM. Gartner wyselekcjonował 23 dostawców z całego świata, w tym Comarch, którzy posiadają zintegrowaną wizję na połączenie lojalności, pozyskiwania klienta i utrzymywanie go w ramach marketingu wielokanałowego. Warto nadmienić, że Comarch to jedyne polskie przedsiębiorstwo, które znalazło się w zestawieniu. Oprócz wyróżnienia za rozwiązania lojalnościowe, Comarch został także umieszczony w grupie najlepszych dostawców aplikacji FSM (Field Service Management).

Rozwiązanie Comarch Procure-to-Pay, usprawniające procesy zakupowe w przedsiębiorstwach, zostało docenione przez analityków Gartnera i zadebiutowało w najnowszym raporcie „Magic Quadrant for Procure-to-Pay Suites 2018”. Raport wyróżnia dziesięciu międzynarodowych dostawców, w tym Comarch, aby ułatwić przedsiębiorstwu wybór najlepszego dla profilu ich firmy rozwiązania. Comarch otrzymał wysoką pozycję w kategorii „Niszowy gracz”, jednak krakowska firma zbliżyła się do osiągnięcia pozycji „Challengera”.

Oprogramowanie Comarch e-Invoicing **„Checklist for Invoice Compliance in Procure-To-Pay Processes” znalazło się w najnowszym raporcie Fintech, jako „Barometr na 2018 rok”.** Trendy e-fakturowania w procesach P2P zostały zbadane na podstawie badań przeprowadzonych w międzynarodowych organizacjach, które dążą do zwiększenia poprawności danych oraz przyspieszenia i zautomatyzowania procesów fakturowania. Raport zatytułowany **“B2B Fintech: Payments, Supply Chain Finance and E-Invoicing Market Guide 2018. Insights Into the B2B Payments, Supply Chain Finance and E-Invoicing Market”** zgromadził opracowania specjalistów z globalnych i regionalnych firm, które prezentują zarówno teoretyczne badania, jak i praktyczne zastosowania najnowszych metod zarządzania w procesach B2B. Wśród kilkudziesięciu tekstów znajdziemy opracowanie Bartłomieja Wójtowicza, Product Development Managera Comarch e-Invoicing.

Analitycy z firmy badawczej Forrester docenili rozwiązanie Comarch B2B Network w raporcie **“Vendor Landscape: B2B Business Networks, 2017 To 2018”**, który przedstawia rozwiązania zapewniające efektywną i bezpieczną wymianę danych w całym łańcuchu dostaw. To kolejne wyróżnienie dla systemu Comarch. Wcześniej firma analityczna Gartner uwzględniła oprogramowanie Comarch w raporcie **„Magic Quadrant for Integration Brokerage”**.

Gartner wymienił Comarch w swoim raporcie **“Market Guide for CSP NFV Management and Orchestration Solutions Report”**. W skład rozwiązań z zakresu NFV MANO (orkiestracja zarządzania wirtualizacją funkcji sieciowej) wchodzi funkcjonalności pozwalające przedsiębiorcom telekomunikacyjnym tworzyć wirtualne sieci, infrastrukturę i usługi sieciowe, i zarządzać nimi. Raport zawiera opis rynku, analizę celów i wymogów firm telekomunikacyjnych oraz szczegółowy spis proponowanych przez nich rozwiązań.

06

**Dostawcy
i klienci Comarch**

Dostawcy

Głównymi źródłami zaopatrzenia Comarch SA oraz Grupy Comarch są międzynarodowe koncerny tj. producenci sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz elektroniki związanej z rozwijaną produkcją urządzeń. Większość zamówień realizowana jest poprzez zakupy w lokalnych oddziałach oraz lokalnej dystrybucji. Działalność Grupy Comarch nie jest uzależniona od żadnego z dostawców. W 2018 roku, podobnie jak w roku poprzednim żaden z kontrahentów nie dostarczył produktów czy usług o wartości przekraczającej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch.

Grupa Kapitałowa Comarch posiada olbrzymią paletę produktów i usług dla realizacji których niezbędna jest współpraca z dostawcami uzupełniającymi portfolio usług i licencji własnych oraz pozwalających na rozszerzenie oferty o produkty firm trzecich.

Portfolio produktów firm trzecich to przede wszystkim znane i uznane na rynkach międzynarodowych marki i producenci. Współpraca przebiega głównie za pośrednictwem lokalnej autoryzowanej dystrybucji pomagającej w sprawnym rozwiązaniu problemów logistycznych jak i zorganizowaniu szybkiej dostawy dla Klienta.

Dostawcy Comarch to producenci sprzętu komputerowego, licencjodawcy, usługodawcy, wykonawcy oraz producenci elektroniki. Ostatnia pozycja dotyczy rozwijanej w Grupie Comarch oferty produkcyjnej urządzeń własnych.

Okres płatności zobowiązań standardowo stosowany w umowach z dostawcami wynosi 30-60 dni. Grupa Comarch dokłada starań, aby zobowiązania wobec dostawców były regulowane terminowo. Podobnie jak w roku ubiegłym, wskaźnik terminowości zaptat w Comarch SA wyniósł 95% wartości zobowiązań a w Grupie Comarch 93% (94% w roku ubiegłym).

Comarch, globalny integrator oraz twórca innowacyjnych rozwiązań i systemów informatycznych, w dbałości o jakość swoich produktów i usług przykładając dużą wagę do starannego doboru dostawców.

Głównymi kryteriami wyboru są: cena, czas realizacji zleceń oraz opinia na rynku. Niemniej pod rozwagę brane są również aspekty związane z poszanowaniem przez dostawców praw człowieka, praktykami zatrudniania, wpływem ich działalności na społeczność lokalną oraz na środowisko.

Od lat działając aktywnie na rzecz zrównoważonego rozwoju Comarch zachęca dostawców, aby w swoim postępowaniu kierowali się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej i zarządzania oddziaływaniem na środowisko w sposób odpowiedzialny. Stąd w oparciu o międzynarodowe zalecenia zawarte m.in. w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ, Międzynarodowych Standardach Pracy MOP, normach ISO oraz wielu innych została opracowana Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców.

Zgodnie z jej założeniami Comarch od swoich kluczowych dostawców wymaga przestrzegania następujących zasad:

- Zarządzanie oddziaływaniem na środowisko w sposób odpowiedzialny zgodnie z normą ISO 14001 lub podobnym standardem w celu zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko,
- Stosowanie norm bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z OHSAS 18001 lub podobnym standardem, aby zminimalizować zagrożenia związane z ryzykami zawodowymi oraz zapobiec urazom,
- Stosowanie ze zrozumieniem dobrych praktyk biznesowych, kwestii społecznych oraz związanych z ochroną środowiska, które powiązane są z działalnością dostawcy,
- Działanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,
- Uznanie prawa pracowników do zrzeszania się oraz negocjacji zbiorowych,
- Zakaz dyskryminacji we wszelkich jej przejawach, ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny,
- Zakaz zatrudniania dzieci poniżej 16 roku życia oraz stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego, znieważania i molestowania seksualnego,
- Wyeliminowanie pracy przymusowej.

Firmy starające się o przyznanie statusu dostawcy Comarch otrzymują do uzupełnienia ankietę, w której znajdują się pytania o zakres wdrożonych i certyfikowanych systemów zarządzania, dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, odpowiedzialności społecznej, dbałości o ochronę środowiska, zarządzania energią oraz ochroną informacji. Odpowiedzi udzielone w kwestionariuszu są walidowane, a następnie firma jest kwalifikowana przez system do jednej z czterech kategorii dostawców:

Najwyższą, pierwszą kategorię otrzymują te firmy, które deklarują przestrzeganie najwyższych standardów.

W 2018r. ankiety zostały wysłane do 154 dostawców. Odpowiedzi odestało 18 firm. W kolejnym etapie analizy, po realizacji zlecenia, ocenie podlega także jakość współpracy. Uwzględniane są: elastyczność w rozwiązywaniu problemów, przepływ informacji podczas procedowania zamówienia, dotrzymanie terminu dostawy/wykonania usługi, zgodność zamówienia ze specyfikacją, zgodność faktury z ustaleniami (cena, warunki płatności). Na podstawie uśrednionej

oceny współpracy z ostatniego roku dostawcy przypisywania jest jedna z czterech kategorii:

- I wybierany do współpracy w pierwszej kolejności, 98%
- II drugiej kolejności, 2%
- III rezerwowo, 0%
- IV ryzykowny, 0%

Wyniki analizy dostawców gromadzone są w systemie informatycznym, co pozwala na szybkie generowanie przekrojowych raportów oraz prowadzenie okresowego monitoringu.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA DOSTAWCÓW

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Europa-DACH, Europa-pozostałe, Ameryki i Pozostałe kraje. Dostawcy lokalni definiowani są jako mający siedzibę w kraju zgodnym z regionem działalności Comarch.

Poniższe zestawienia prezentują udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji.

Dostawcy Comarch SA – udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji	2018	2017
Polska	83%	89%
DACH	3%	3%
Europa – pozostałe	11%	8%
Ameryki	1%	0%
Pozostałe	2%	0%

Region działalności Comarch – udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji	Dostawcy lokalni %		Dostawcy zagraniczni %	
	2018	2017	2018	2017
Polska	98%	98%	2%	2%
DACH	55%	50%	50%	50%
Europa – pozostałe	36%	33%	64%	67%
Ameryki	43%	35%	57%	65%
Pozostałe	44%	58%	56%	42%

Poniższe zestawienie przedstawia jaki udział procentowy umów podpisanych w latach ubiegłych przez spółki Grupy Comarch z producentami oprogramowania i sprzętu komputerowego oraz kluczowymi podwykonawcami, które w latach 2017 i 2018 przekroczyły obrót 100 tys. PLN, zawiera zapisy typowe dla standardów etycznych, antykorupcyjnych, BHP czy poszanowania praw człowieka. Firmy, z którymi Comarch współpracuje są dużymi korporacjami międzynarodowymi, gdzie dużą wagę przykładają się do

przestrzegania wymagań związanych z etyką, przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa pracy BHP, prawami człowieka, w tym z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej.

Comarch dokonuje analizy i wyboru dostawców tak, aby promować te firmy, które w swoim działaniu kierują się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej, praw człowieka i ochrony środowiska.

Producenci i kluczowi podwykonawcy 2017	Etyka	BHP	Prawa człowieka	Poszanowanie środowiska naturalnego	Prawa człowieka z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej
Comarch SA	77,1%	43,3%	72,2%	46,3%	72,2%
GK Comarch	77,1%	43,2%	72,2%	46,2%	72,2%

Producenci i kluczowi podwykonawcy 2018	Etyka	BHP	Prawa człowieka	Poszanowanie środowiska naturalnego	Prawa człowieka z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej
Comarch SA	60,4%	35,5%	72,1%	47,9%	72,1%
GK Comarch	66,2%	31,7%	61,0%	32,3%	61,0%

Odbiorcy

Ze względu na rodzaj oferowanych przez Comarch systemów informatycznych, główną grupę odbiorców stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa, które na całym świecie są największymi odbiorcami zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Większość produktów Comarch jest kierowana do określonej grupy odbiorców, natomiast usługi informatyczne, ze względu na ich uniwersalny charakter, są oferowane do każdej grupy odbiorców. Oferta Comarch przeznaczona jest zarówno dla podmiotów z rynku polskiego jak i klientów zagranicznych. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. Podobnie jak w Comarch SA w Grupie Comarch w 2018 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży.

Najważniejszymi zasadami Grupy Kapitałowej Comarch są: odpowiedzialność za sukcesy klientów oraz szacunek i otwartość na ich potrzeby. Comarch dostarcza swoim klientom innowacyjne produkty IT o najwyższej jakości, co uzyskiwane jest jako efekt wysokich umiejętności, doświadczeń i kompetencji pracowników, współpracy z wiodącymi ośrodkami badawczymi i naukowymi zarówno w Polsce, jak i za granicą oraz dokłada wszelkich starań, aby dostarczone rozwiązania IT spełniały najwyższe standardy i oczekiwania klientów.

KONTAKTY Z KLIENTEM RZĄDOWYM

W zakresie kontaktów z klientami sektora publicznego (administracja centralna i samorządowa, spółki komunalne, spółki Skarbu Państwa, publiczne zakłady opieki zdrowotnej) stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 z późn. zmianami). Przepisy te regulują sposób porozumiewania się z zamawiającym w trakcie trwania postępowania przetargowego, zakres czynności, jakie mogą być podejmowane przez strony postępowania oraz środki ochrony prawnej.

BEZPIECZEŃSTWO W BIZNESIE MIĘDZYNARODOWYM

Grupa Kapitałowa Comarch, by zapewnić kontrolę i bezpieczeństwo obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa Państwa, wdrożyła Wewnętrzny System Kontroli zapewniający stosowanie norm oraz wymagań prawnych międzynarodowych i krajowych. Comarch nie sprzedaje produktów zakazanych lub wywołujących kontrowersje wśród interesariuszy.

BADANIE SATYSFAKCJI KLIENTA

Program Badania Satysfakcji Klientów to dla Comarch szansa na uzyskanie informacji, a następnie wprowadzenie usprawnień, aby zapewnić wysoki poziom satysfakcji ze współpracy z Comarch. W ramach programu badamy opinię naszych klientów na temat świadczonych przez Comarch usług i wytwarzanych przez Comarch produktów.

Zasadniczym elementem badania jest krótka ankieta on-line wysyłana do naszych klientów. Ankieta zawiera pytania zamknięte ze skalą ocen 1-10 oraz pytania otwarte. Respondenci dzieleni są na 3 grupy klientów: management, kierowników projektów oraz użytkowników.

Dzięki informacjom uzyskanym z ankiet, możemy prawidłowo zidentyfikować i ustalić priorytety działań zmierzających do zapewnienia naszym klientom maksimum satysfakcji ze współpracy z Comarch.

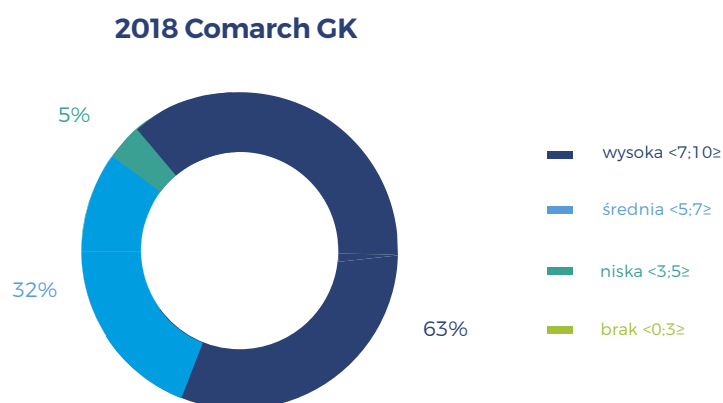
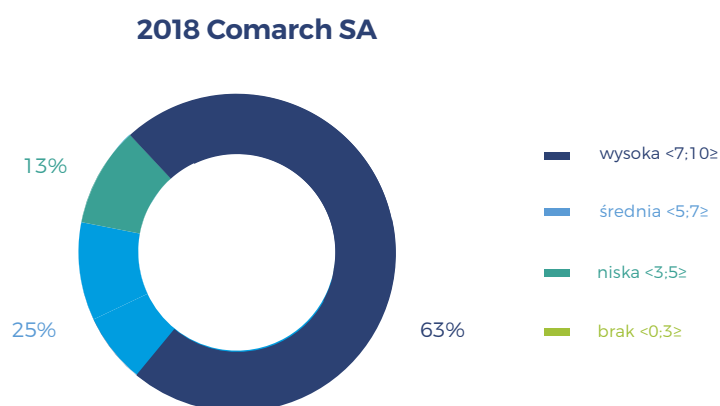
ETAPY BADANIA SATYSFAKCJI KLIENTÓW:

- zbieranie opinii klientów,
- analiza raportów,
- określenie działań korygujących,
- wdrożenie działań korygujących i zapobiegawczych,
- weryfikacja wykonania działań korygujących i zapobiegawczych.

Poniższe wykresy przedstawiają, jak kształtowała się ogólna satysfakcja klientów ze współpracy z Comarch w 2018 roku. Na wskaźnik przeciętnego zadowolenia klienta składało się m.in. ogólne zadowolenie ze współpracy z Comarch, chęć polecenia produktów/

usług Comarch innej firmie, chęć zakupu produktów/ usług Comarch w przyszłości, zadowolenie z cen Comarch w porównaniu do ich jakości; sposobu prowadzenia przez Comarch rozmów handlowych oraz negocjowania i podpisywania umowy.

Ogólna satysfakcja klientów ze współpracy z Comarch w 2018 roku

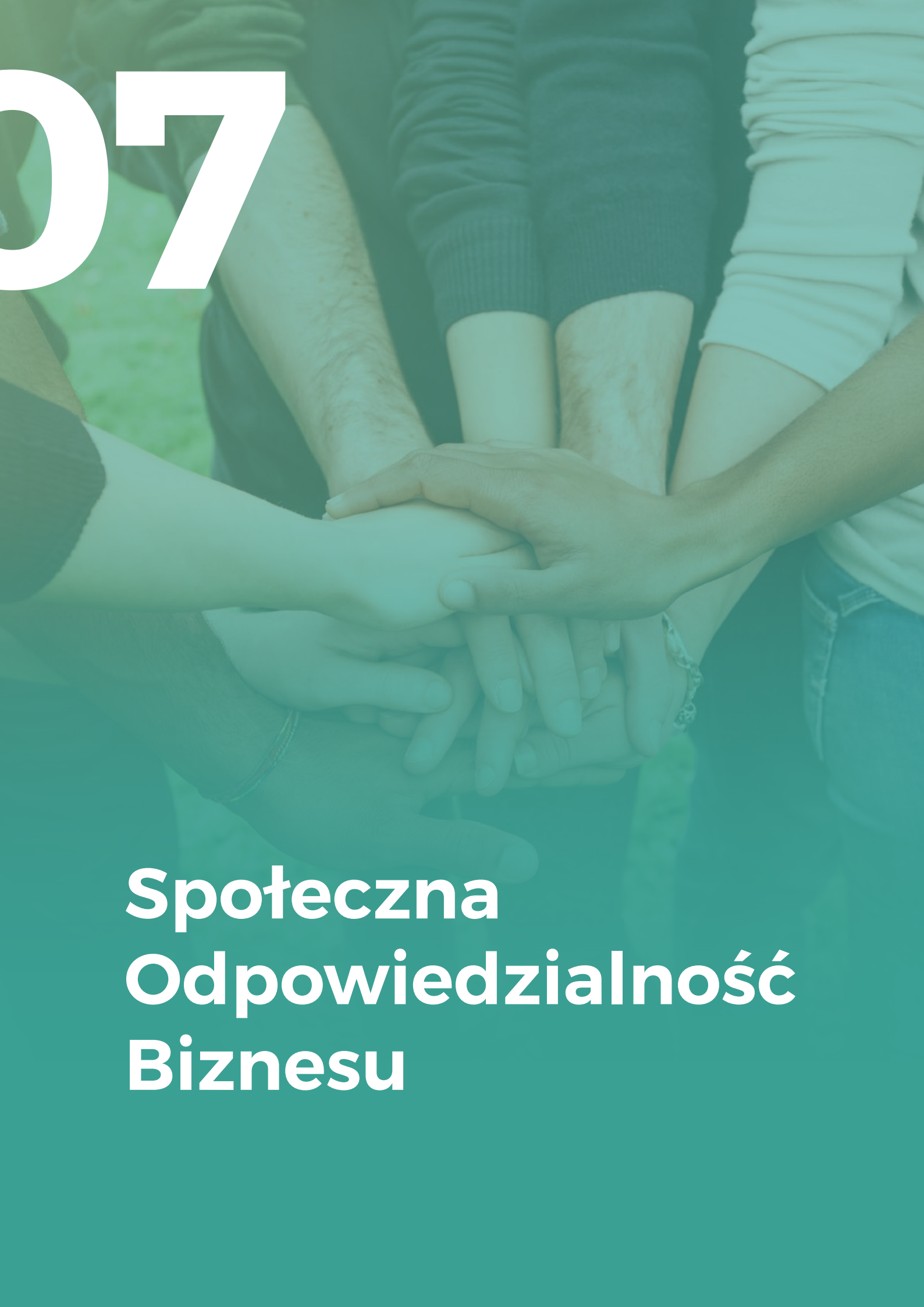

Skala ocen: 1 – klient całkowicie niezadowolony; 10 – klient w pełni zadowolony

Poniżej prezentujemy najwyżej oceniane przez klientów aspekty współpracy z Comarch SA oraz spółkami z grupy Comarch:

- wysoka kultura osobista i umiejętność dobrej komunikacji,
- merytoryczna wiedza pracowników,
- poziom świadczonych usług,
- orientacja na klienta,
- szybkość reakcji na zgłoszenie,
- elastyczność w dopasowaniu programów do potrzeb klienta,
- jakość produktu.

07

**Spółeczna
Odpowiedzialność
Biznesu**

Spółeczna Odpowiedzialność Biznesu (CSR)

Biznes odpowiedzialny społecznie jest w znacznej mierze oparty na działaniach na rzecz lokalnej społeczności. Grupa Kapitałowa Comarch od początku swojej działalności szeroko angażuje się w działalność społeczną, propagując ideę stworzenia szerokiej platformy społecznej, na której gruncie propagowane są sport oraz najnowsze technologie IT. Istotne są również działania promujące zdrowy tryb życia i ochronę środowiska, współpracę z uczelniami, jak również zaangażowanie w kulturę oraz wspieranie inicjatyw lokalnych społeczności.

FUNDAMENTY CSR W COMARCH

Comarch jako firma społecznie odpowiedzialna uwzględnia w swojej strategii nie tylko interesy biznesowe, ale również interesy społeczności lokalnych, wśród których funkcjonuje. Odpowiedzialność społeczna jest istotnym elementem, który jest stale rozwijany i poprzez który budujemy wizerunek oraz zaufanie do marki Comarch. Z pomocą przychodzą pracownicy, bez których odpowiedzialność społeczna nie istniałaby. Każdego roku Grupa Comarch obserwuje wzrost zaangażowania pracowników w podejmowane akcje w obszarze CSR.

Fundamentem, na którym budowane są działania z obszaru społecznej odpowiedzialności spółki, jest przyjęty i funkcjonujący w firmie Kodeks Etyczny, który odzwierciedla wartości, jakim firma hołduje i jakich chce przestrzegać. Stanowi on dla pracowników wzorzec postępowania w stosunku do współpracowników, przełożonych oraz klientów, partnerów i społeczności lokalnych, zarówno w relacjach biznesowych, jak i okołobiznesowych. Szczegółowe sprawozdanie dotyczące CSR w Grupie Comarch są co roku dokumentowane i prezentowane w raporcie społecznej odpowiedzialności biznesu Grupy Comarch, który jest zamieszczony w Internecie na stronie:

<http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/csr/>

Kalendarium działań CSR

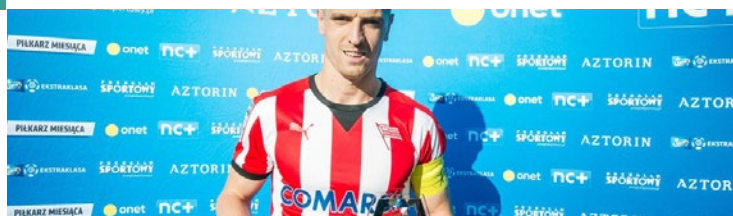
Grand Prix Krakowa w biegach górskich
Luty

Śniadanie rowerowe
Charytatywny Turniej Piłki Nożnej
„Lubelskie IT dla Dobrego Wychowania”
Maj

Wings for Life World Run
Bieg ulica Piotrkowską
Maj

Futbolowa Liga Szóstek
Siatkarska Biznes Liga
Marzec

Zakończenie sezonu piłkarskiego
2017/2018
Maj

Graduation Projects
Zakończenie sezonu hokejowego
2017/2018
Marzec

Zazieleniamy Kraków
Mundial Comarch
Czerwiec

ComarchCares edycja wiosenna
Bieg Nocny
Kwiecien

MEN Expert Survival Race
Sztafeta Triathlonowa Mietków
k. Wrocławia
Czerwiec

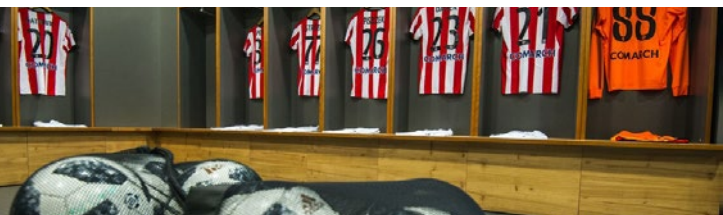

Bieg 3 Kopców
4RestRun
Wrzesień

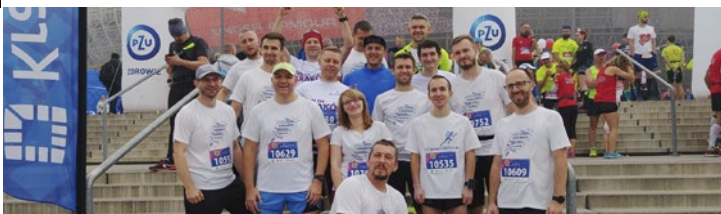
Rozpoczęcie programu stażowego
Bieg Powstania Warszawskiego
Lipiec

Bieg Lechitów
Rozpoczęcie sezonu hokejowego
2018/2019
Wrzesień

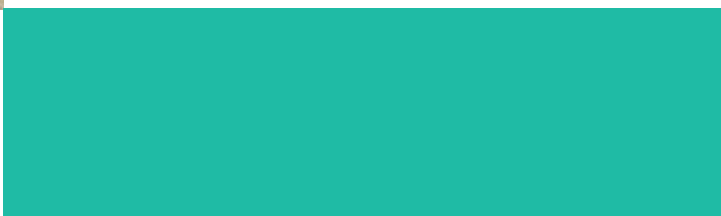
Mariacki Festiwal Organowy
Rozpoczęcie sezonu piłkarskiego
2018/2019
Lipiec

Biegnij Warszawo
5. PZU Cracovia Półmaraton
Królewski Silesia Półmaraton
Październik

Bieg Fabrykanta
Rywalizacja ComarchONbike/ONrun
Sierpień

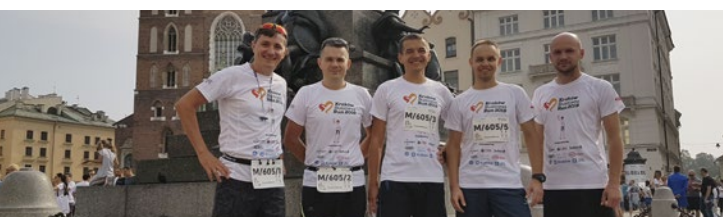

Bieg Niepodległości
Projekt Innowacja
Listopad

Jubileusz 25 lat Comarch
Last Night of the Proms
Poland Business Run
Wrzesień

Bieg Mikołajkowy
Świąteczna zbiórka dla potrzebujących
Rozpoczęcie remontu organów
w Bazylice Mariackiej
Grudzień

COMARCH DLA KULTURY

Comarch od lat współpracuje z Parafią Mariacką. W 2018 r. firma przeznaczyła darowiznę na remont organów w kościele i będzie współfundatorem nowego instrumentu oraz całego projektu rewitalizacji przestrzeni muzycznej w kościele. Organy średnie zostały oddane już do użytku, natomiast nowobudowane organy główne zostaną ukończone na 700. rocznicę konsekracji obecnego kościoła w 2020 roku.

- Od wielu lat współpracujemy z Parafią Mariacką przy organizacji wydarzeń muzycznych i sponsorujemy Mariacki Festiwal Organowy. Dlatego też zaangażowaliśmy się w remont organów. Chcemy, aby instrument odzyskał należyte brzmienie, a miasto i społeczność lokalna otrzymała wysokiej klasy zabytek – mówi prof. Janusz Filipiak, założyciel i prezes Comarch.

Ponadto firma jest sponsorem Mariackiego Festiwalu Organowego - cyklu letnich wydarzeń muzycznych w murach kościelnych parafii, od samego początku jego istnienia.

Również w minionym roku Comarch sponsorował wydarzenie, które wpisało się na stałe do kalendarza kulturalnego Krakowa - koncert Last Night of the Proms.

W minionym roku firma zdecydowała się również na finansowe i nie tylko wsparcie Graduation Project - przeglądu najlepszych prac dyplomowych absolwentów kierunków projektowych z krajów Grupy Wyszehradzkiej. Do przeglądu zgłoszono w 2018 roku 347 dyplomów, z których jury zakwalifikowało do wystawy 30 projektów. Wernisażowi w cieszyńskim Zamku towarzyszyło uroczyste wręczenie wyróżnień specjalnych - płatnych staży w Comarch. Prace zostały zaprezentowane również w czerwcu podczas European Design Festival w Pałacu Kultury i Nauki

w Warszawie oraz będzie je można zobaczyć jesienią na Vienna Design Week.

Comarch Swiss AG wspiera także Muzeum Polskie w miejscowości Rapperswil w Szwajcarii.

KONKURS GRANTOWY COMARCH CARES

#ComarchCares to program grantowy dla pracowników i współpracowników firmy. Do konkursu mogą zostać zgłoszone projekty, których celem jest realizacja projektów ważnych z punktu widzenia społeczności lokalnej. W ramach propagowania działań prospołecznych, w Comarch wspierane są projekty o charakterze edukacyjnym, związane z promocją takich wartości jak kultura, sport, ekologia czy przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Wiosną 2018 r. zrealizowano dwa projekty zgłoszone w edycji jesiennej 2017. Pierwszy to cykl warsztatów wyrównujących umiejętności uczenia się wśród dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych dysfunkcjami, realizowany przez zespół z Warszawy. Projekt obejmował realizację zajęć dla wychowanków świetlicy z zakresu m.in. technik efektywnego uczenia się, czy radzenia sobie ze stresem. Druga część zajęć adresowana była dla rodziców. Były to warsztaty umiejętności wychowawczych, których tematyka skupiała się wokół wsparcia rodzica w pracy, jaką podejmuje przy odrabianiu prac domowych razem z dzieckiem. Cykl prowadził specjalista - psycholog i terapeuta, a z zajęć mógł skorzystać każdy zainteresowany tematyką rodzic. Drugi projekt „Czyste powietrze” zespołu z Łodzi zakładał zakup filtrów oczyszczających powietrze w salach przedszkolnych oraz przeprowadzenie serii warsztatów edukacyjnych dotyczących ochrony środowiska, oraz profilaktyki zdrowia.

Jesienią 2018 rozstrzygnięto kolejną edycję konkursu, w której wyłoniono dwa zwycięskie granty: „Programowanie ma przyszłość” zespołu z Tarnowa oraz projekt zespołu z Poznania „Programowanie – przygoda na całe życie”. Projekty te zrealizowane zostały w 2019 r. Pierwszy zakładał przeprowadzenie zajęć Arduino smart dla starszych dzieci i młodzieży oraz zajęć z Lego WeDo 2.0 i Lego Boost dla przedszkolaków. Druga inicjatywa polegała na organizacji dodatkowych zajęć dla dzieci ze szkół ponadpodstawowych, z podstaw programowania z elementami robotyki i wykorzystaniem nowych technologii np. druk 3d, maszyny sterowane cyfrowo. W projekcie wykorzystano również platformę Sphero edu oraz roboty Star Wars BB-8.

PROMOCJA AKTYWNEGO STYLU ŻYCIA

Od prawie 25 lat spółki Grupy Comarch angażują się w propagowanie sportu wśród młodzieży oraz mieszkańców województwa małopolskiego, głównie przez sponsoring klubu sportowego Cracovia.

Firma promuje również zdrowy i aktywny styl życia wśród swoich pracowników. W Polsce Comarch zachęca pracowników do przyjeżdżania rowerem do pracy, zapewniając infrastrukturę rowerową (np. na krakowskim kampusie: stojaki, rowerownie, stacje naprawcze, szatnie z prysznicami) oraz okolicznościowe akcje związane z rowerami. Podczas dorocznego wydarzenia „Śniadanie rowerowe” pracownicy wszystkich polskich oddziałów, którzy tego dnia przyjechali do pracy rowerem, otrzymali zdrową przekąskę.

Również wielu imprezom integracyjnym towarzyszą aktywności sportowe. Grupa Comarch zachęca swoich pracowników także do udziału w zewnętrznych imprezach sportowych, a dochód z wielu z nich przekazywany jest na cele społeczne. W 2018 roku pracownicy spółek Grupy Comarch w Polsce uczestniczyli w kilkunastu imprezach biegowych w całej Polsce, a także rozgrywkach siatkarskich i piłkarskich.

Dodatkowo osoby pracujące w krakowskiej lokalizacji firmy wzięły udział w Mundialu Comarch (kilkanaście drużyn, 200 zawodników).

W sezonie letnim 2018 pracownicy polskich spółek Grupy Comarch już po raz czwarty mogli zmierzyć się z wyzwaniem treningowym podczas rywalizacji biegowych ComarchONrun oraz rowerowych ComarchONbike. Każdego miesiąca uczestnicy mieli do wykonania inne zadanie, a na najlepszych czekały atrakcyjne nagrody w postaci bonów do sklepów sportowych. W zmaganiach udział wzięło ponad 180 pracowników. Biegacze pokonali przez trzy miesiące prawie 15 000 km, natomiast rowerzyści przebyli dystans równy 54 000 km.

Do dyspozycji pracowników spółek Grupy Comarch w Krakowie i ich rodzin jest również Centrum Rekreacyjne (sauna, siłownia, basen). W sezonie zimowym pracownicy mają możliwość korzystania z bezpłatnych „wejściówek” na lodowisko.

Cracovia dzieciom

Hokeiści oraz piłkarze Cracovii są częstymi gośćmi w placówkach oświatowych. Nasi sportowcy odwiedzają przede wszystkim szkoły podstawowe oraz przedszkola. Ponadto piłkarze goszczą na zajęciach w ramach projektu Cracovia KIDS, którego celem jest przede wszystkim propagowanie zdrowego, sportowego trybu życia już od najmłodszych.

W okolicy Świąt Bożego Narodzenia zarówno na meczach hokejowych jak i piłkarskich pojawia się Święty Mikołaj, który wręczał najmłodszym kibicom prezenty. Dużą popularnością nieustannie cieszy się hokejowa akcja Teddy Bear Toss, w której następnie pacjenci Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego otrzymują mnóstwo pluszowych maskotek z rąk hokeistów Comarch Cracovii. Na stałe do kalendarza wpisany jest już organizowany na stadionie Pasiasty Dzień Dziecka. Nowością natomiast jest zorganizowany po raz pierwszy w 2018 roku Dzień Piłkarza. Wydarzenie skierowane również do najmłodszych. Cracovia dba także o bezpieczeństwo swoich najmłodszych kibiców, organizując na stadionie Strefę Małego Pasiaka. Odbывают się tam rozmaite gry i zabawy dla najmłodszych, a nad dziećmi czuwają wolontariusze ze Stowarzyszenia „Cracovia to My”. Strefa jest częstym miejscem odwiedzin sportowców Cracovii, którzy spotykają się z dziećmi, rozdają autografy i pozują do zdjęć. W celu propagowania zdrowego stylu życia wśród dzieci Cracovia organizuje lekcję WF-u czy akcje Klasy w Pasy. W 2018 roku w Dniu Zdrowego Odżywiania sportowcy wyszli na miasto i wręczali najmłodszym przechodniom jabłka.

Cracovia potrzebującym

Stałym elementem jest wspieranie Szlachetnej Paczki oraz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Tradycyjnie już swoje paczki w ramach Szlachetnej Paczki robili zarówno piłkarze, jak i hokeiści Cracovii. Sportowcy przyłączyli się również do wsparcia chorującego na białaczkę trampkarza Cracovii. Piłkarze odwiedzali go w szpitalu i przekazywali prezenty. Klub za pośrednictwem strony www apelował o oddawanie krwi na jego rzecz. Szerokim echem odbiła się również zapoczątkowana przez kibiców Cracovii akcja #PasyDlaPasów polegająca na zbiórce funduszy na zakup karnetów dla fanów, którzy są w trudnej sytuacji finansowej. Klub włączył się w akcję i postanowił podwoić zebraną przez kibiców kwotę. Ponadto klub przekazuje mnóstwo gadżetów na rzecz mniejszych akcji charytatywnych.

iMed24 partnerem Biegu Family Run i warsztatów Capoeira

Centrum Medyczne iMed24 wspiera wydarzenia, które propagują aktywny, zdrowy tryb życia, dlatego też jest Partnerem Medycznym dwóch wydarzeń sportowych: biegu Family Run Kraków oraz Warsztatów Sztuk Walki - Capoeira.

ŚWIĄTECZNIE DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

Podobnie jak w latach ubiegłych, tak i w 2018 roku, pracownicy w oddziałach w całej Polsce włączyli się w organizację świątecznych zbiórek rzeczowych dla osób potrzebujących. Wsparcie otrzymało kilkanaście organizacji i instytucji, w tym m.in. Hospicjum św. Łazarza w Krakowie, Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Parkowa”, Wielkopolski Banku Żywności, Fundacja Na Rzecz Dzieci z Chorobami Nowotworowymi i Hospicjum Dla Dzieci „Pomóż Im”.

ZAZIELENIAMY KRAKÓW

Dowodem troski Grupy Comarch o stan środowiska naturalnego, są między innymi wspólne akcje firmy i Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie, realizowane od 2015 roku. W minionym roku firma kontynuowała akcję zazieleniania stolicy Małopolski. Pracownicy Comarch wraz z rodzinami posadzili na Plantach Krakowskich 200 grabów oraz kasztanowca. Dodatkowo rozdali mieszkańcom Krakowa 500 sadzonek roślin doniczkowych. Podobne akcje będą kontynuowane w przyszłości.

RODZINIE

Rok 2018 to rok jubileuszu Comarch. Jesienią świętowaliśmy okrągłe 25 lat. Z tej okazji na kampusie w Krakowie zorganizowaliśmy event plenerowy dla pracowników i ich rodzin. Na uczestników czekała strefa warsztatowa, animacje dla dzieci, dmuchańce, grill, koncert Brodki oraz fire show.

Grudzień to natomiast miesiąc wyczekiwany chyba przez wszystkie dzieci. Jest to okres pełen radości, uśmiechu i prezentów. Z tej okazji w każdym krajowym oddziale organizujemy dla dzieci naszych pracowników mikotajkowe eventy lub drobne upominki.

COMARCH DLA EDUKACJI

Grupa Comarch od początku swojej działalności aktywnie współpracuje ze szkołami, uczelniami wyższymi oraz innymi placówkami edukacyjnymi w całej Polsce.

Jednym z przykładów takich działań jest Projekt Innowacja realizowany we współpracy z Wydziałem Elektrotechniki, Elektroniki, Informatyki i Automatyki Politechniki Łódzkiej. Przez kilka tygodni wybrani uczniowie mieli okazję, w ramach cotygodniowych spotkań, pracować pod okiem specjalistów. W 2018 roku podstawą pracy w projekcie była aplikacja ułatwiająca dostęp do informacji na temat /serwowanych posiłków (kanapki, obiady, desery) oraz ułatwienie ich zakupu i dystrybucji na terenie łódzkiego oddziału. Na wszystkich studentów czekała ogromna dawka wiedzy i doświadczenia. Dodatkowo koordynatorzy na zakończenie projektu wybrali dwie osoby, które w ramach nagrody za ciężką pracę i zaangażowanie, w lipcu rozpoczęły staż w ramach letniego programu stażowego.

Ponadto mając w swoich szeregach wielu absolwentów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz współpracując z tą uczelnią na wielu polach od początku istnienia firmy, Comarch zdecydował się wesprzeć obchody jubileuszu 100-lecia Akademii, które przypadają na lata 2018-2019.

W minionym roku byliśmy także sponsorem Expert Summit Lublin – największej konferencji poświęconej technologiom Microsoft w Polsce. Jest to jedyne tak renomowane wydarzenie w kraju zapewniające najwyższy poziom wykładów prowadzonych przez najwybitniejszych specjalistów w swoich dziedzinach.

Nasi pracownicy dzielą się wiedzą z przyszłymi pokoleniami projektantów. Byliśmy również prelegentem podczas konferencji Design Ways dedykowanej młodym designerom UX oraz UI, a także na evencie World Usability Day promującym User Experience.

LETNI PROGRAM STAŻOWY

Firma od lat konsekwentnie kontynuuje program umożliwiający studentom rozpoczęcie kariery w branży IT. W 2018 roku odbyła się już 16. edycja wakacyjnego programu stażowego. Studenci kierunków informatycznych i pokrewnych oraz projektowania rozpoczęli w jedenastu miastach w Polsce naukę programowania pod okiem specjalistów.

Stażyci mieli do wyboru pięć profili stażowych: programistyczny, inżynier systemowy, telekomunikacja,

embedded, UX/UI. W czasie stażu 405 studentów miało możliwość nie tylko skonfrontowania własnych wyobrażeń z dotychczas zdobytą wiedzą, ale także realizowania rzeczywistych projektów we współpracy z realnym klientem.

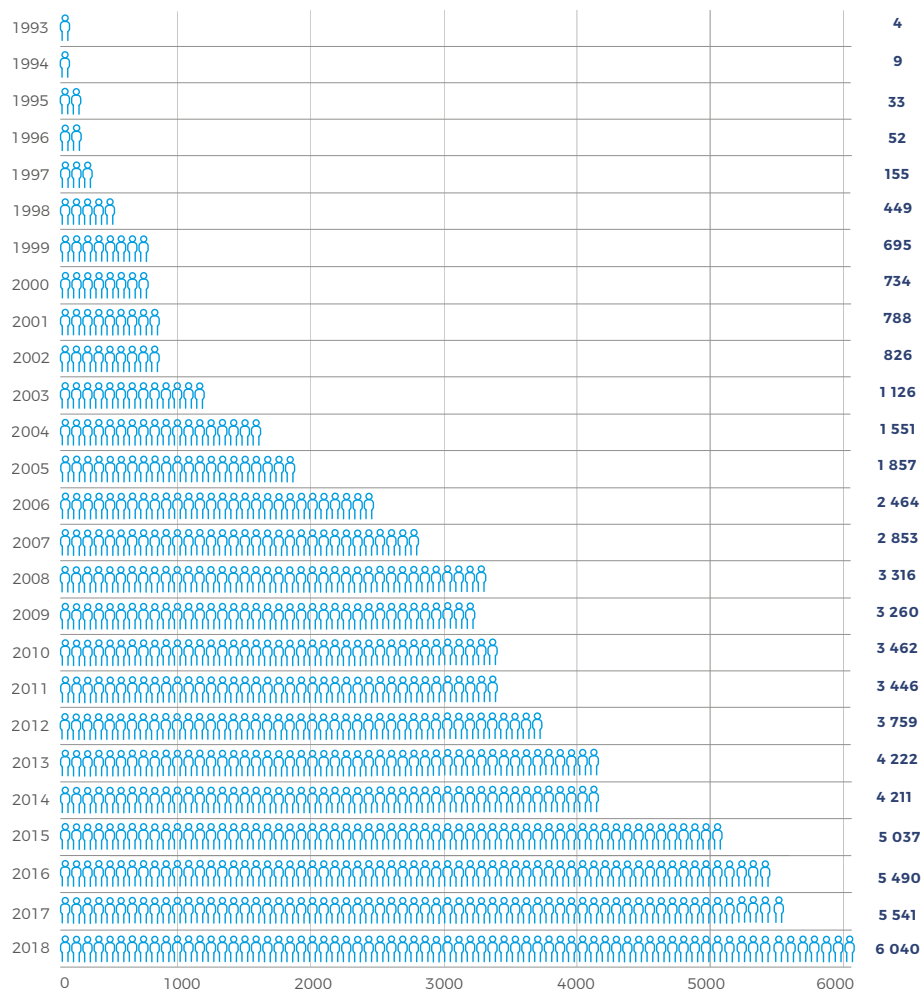
Po 3 miesiącach płatnego stażu blisko 80% z nich zdecydowało się kontynuować współpracę z Comarch. Pozostałe osoby zadeklarowały chęć powrotu do firmy, gdy pozwoli im na to plan zajęć na uczelni.

KAPITAŁ LUDZKI

Wraz ze wzrostem swojej działalności biznesowej Comarch rozwija zasoby personalne. Na 31 grudnia 2018 roku Grupa Comarch zatrudniała 6 040 osób, tj. o 498 osób więcej niż na początku roku.

SZKOLENIA

Centrum Szkoleniowe Comarch jest komórką wyodrębnioną ze struktur Comarch SA oferującą specjalistyczne szkolenia oraz konsultacje informatyczne i biznesowe na każdym poziomie zaawansowania, zarówno w ramach szkoleń wewnętrznych kierowanych do pracowników Grupy Comarch, jak i oferowanych szerokiemu gronu klientów zewnętrznych. Centrum Szkoleniowe korzysta z ponad 20 lat doświadczenia Comarch, jako firmy opartej na wiedzy. W ponad 300 programach szkoleniowych prowadzonych przez 80 wykwalifikowanych trenerów bierze udział ok. 10 000 uczestników rocznie.

Poza szkoleniami specjalistycznymi, kursami czy warsztatami, Centrum Szkoleniowe Comarch organizuje swój flagowy program szkoleniowy poświęcony zarządzaniu i dedykowany menedżerom. Comarch

Akademia Zarządzania jest programem szkoleniowym skierowanym bezpośrednio do kadry kierowniczej. Celem programu jest wsparcie rozwoju kompetencji menedżerskich. Na szkolenia zapraszane są osoby ze stanowisk kierowniczych (decyduje przede wszystkim pozycja w strukturze organizacyjnej). Pracownicy awansujący na stanowiska kierownicze cyklicznie będą zapraszani do nowotworzonych grup szkoleniowych. Zasadą programu jest praca w grupie, która spotyka się cyklicznie na kolejnych zajęciach. Dzięki temu uczestnicy mają możliwość nie tylko skonfrontować nabyte kompetencje z praktyką na miejscu pracy, ale również przedyskutować osiągnięte efekty w ramach kolejnych zajęć. Między zajęciami uczestnicy programu będą otrzymywać dodatkowe materiały i zadania do wykonania.

Comarch SA		2018			2017		
wszystkie szkolenia	kadra menadżerska	pozostali	razem	kadra menadżerska	pozostali	razem	
kobiety	11,13	11,53	11,51	13,28	11,98	12,03	
mężczyźni	10,86	12,92	12,85	23,26	12,73	13,21	
Razem	10,94	12,52	12,47	21,00	12,54	12,90	

		2018			2017		
szkolenia wewnętrzne	kadra menadżerska	pozostali	razem	kadra menadżerska	pozostali	razem	
kobiety	10,81	11,39	11,37	9,06	11,93	11,82	
mężczyźni	10,71	12,65	12,57	9,03	12,64	12,47	
Razem	10,74	12,29	12,23	9,04	12,45	12,30	

Grupa Comarch		2018			2017		
wszystkie szkolenia	kadra menadżerska	pozostali	razem	kadra menadżerska	pozostali	razem	
kobiety	11,05	9,59	9,63	13,18	12,04	12,08	
mężczyźni	10,72	10,33	10,34	22,91	12,75	13,22	
Razem	10,81	10,13	10,14	20,71	12,57	12,92	

		2018			2017		
szkolenia wewnętrzne	kadra menadżerska	pozostali	razem	kadra menadżerska	pozostali	razem	
kobiety	10,77	9,35	9,39	9,04	11,99	11,87	
mężczyźni	10,58	9,97	9,99	9,01	12,66	12,48	
Razem	10,63	9,80	9,82	9,01	12,48	12,32	

Liczba pracowników podnoszących kwalifikacje zawodowe, którym przysługują określone uprawnienia z tego tytułu w stosunku do pracodawcy (np. urlopy szkoleniowe) ze wskazaniem liczby pracowników, którym pracodawca współfinansuje lub finansuje podnoszenie kwalifikacji zawodowych:

:

Comarch	2018	2017	Grupa Comarch	2018	2017
wszystkie szkolenia			wszystkie szkolenia		
kobiety	1 493	1 127	kobiety	1 569	1 142
mężczyźni	4 074	3 158	mężczyźni	4 181	3 178
Razem	5 567	4 285	Razem	5 750	4 320

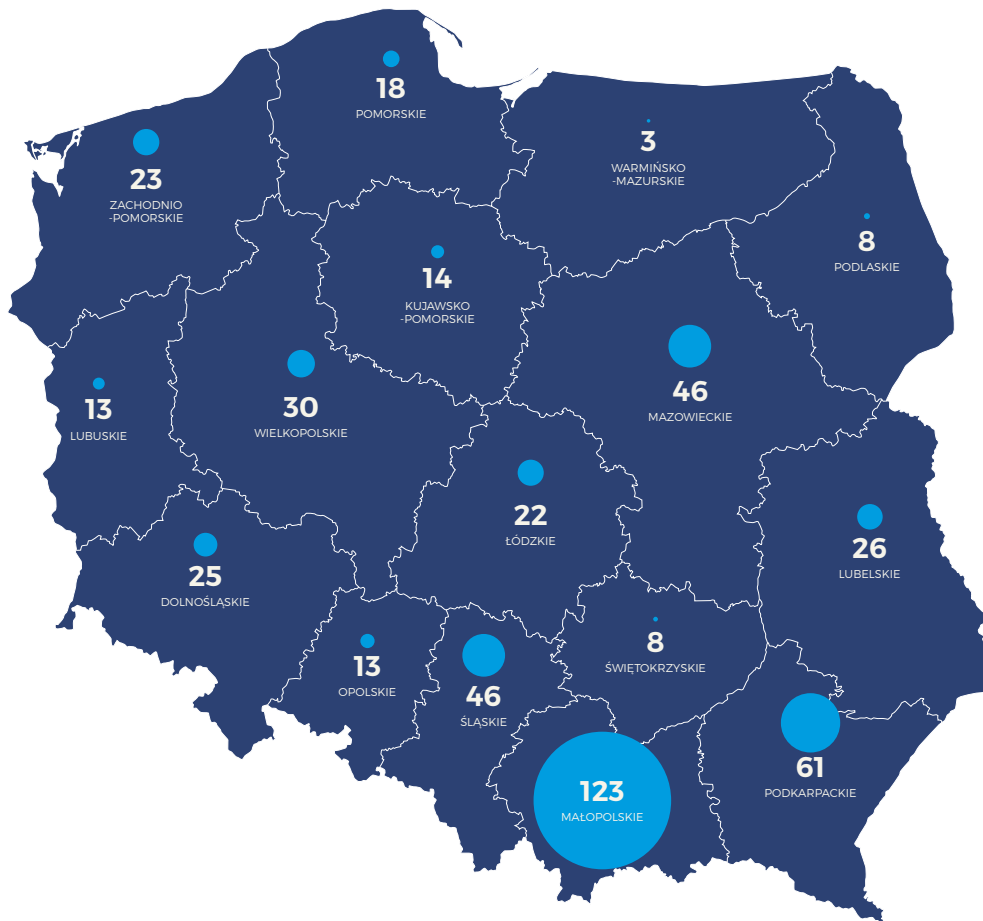
	2018	2017		2018	2017
szkolenia zewnętrzne		szkolenia wewnętrzne			
kobiety	220	180	kobiety	236	183
mężczyźni	613	589	mężczyźni	631	594
Razem	833	769	Razem	867	777

Ze względu na brak zainteresowania ze strony pracowników i niewielką liczbę osób w wieku emerytalnym Comarch nie organizuje programów związanych z zakończeniem kariery zawodowej wynikającym z przejścia na emeryturę lub rozwiązania umowy o pracę.

Współpraca z uczelniami

Zarówno biznes, jak i uczelnie odgrywają ważną rolę w kształtowaniu rynku pracy dlatego współpraca z uczelniami i placówkami oświatowymi jest stałym elementem strategii edukacyjnej Comarch. Ta współpraca opiera się nie tylko na użyczeniach programów ERP, ale również na lekcjach pokazowych, wizytach studyjnych, a także gościnnych wykładach naszych pracowników, którzy swoją wiedzą mogą podzielić się z młodszym pokoleniem. Z naszych działań dla edukacji korzystają także wykładowcy oraz nauczyciele, którzy razem z Comarch pogłębiają swoje kompetencje zawodowe.

Wsparcie Comarch dla edukacji jest doceniane nie tylko przez same placówki edukacyjne, ale również przez instytucje powiązane z oświatą. W roku 2018 system Comarch ERP Optima uzyskał pozytywną rekomendację Centralnej Komisji Egzaminacyjnej stając się tym samym jednym z 3-ech programów, które uczniowie szkół zawodowych mogą wykorzystywać podczas swojej edukacji, a także podczas egzaminów zawodowych.

Studenci wyższych uczelni wyższych z całej Polski korzystają z systemów Comarch w ramach współpracy edukacyjnej.

Bezpieczeństwo i higiena pracy

SYSTEM NADZORU I BADANIA WYPADKÓW

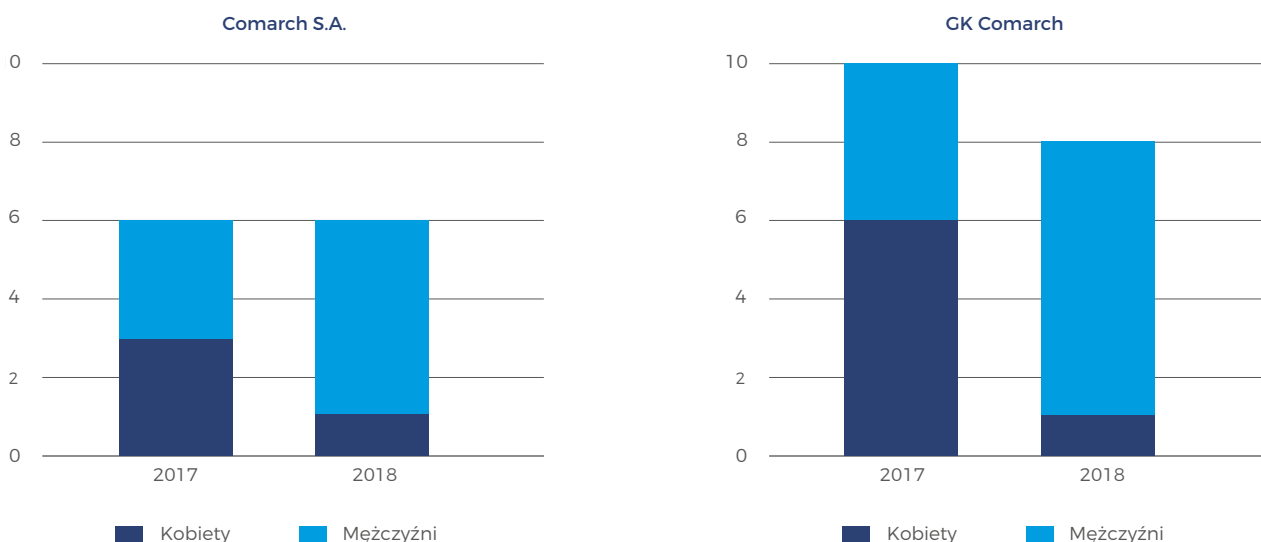
W Grupie Kapitałowej Comarch wypadki przy pracy badają zgodnie z obowiązującymi przepisami: Główny Specjalista ds. BHP oraz Przedstawiciel Pracowników. Protokoły ustalania okoliczności i przyczyn wypadków zatwierdzane są przez Pracodawcę. Rejestr wypadków przy pracy oraz dokumentacja wypadków podlega archiwizacji. Sposób zgłaszania i rejestrowania wypadków opisany jest w wewnętrznych procedurach opracowanych na podstawie obowiązujących wymagań prawnych oraz praktyki Comarch.

We wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej Comarch dotychczas nie odnotowano żadnych wypadków śmiertelnych i ciężkich. Nie zanotowano również wypadków wśród podwykonawców Comarch.

Comarch we wszystkich swoich oddziałach posiada grupę Ratowników liczącą łącznie ponad 100 osób. Ratownikami są pracownicy przeszkoleni z zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz postępowania podczas ewakuacji w sytuacji awaryjnej. Co 2 lata organizowane są szkolenia dla Ratowników, mają one na celu odświeżenie i usystematyzowanie wiedzy, informowanie o ewentualnych zmianach w standardach udzielania I-szej pomocy przedmedycznej oraz o zmianach organizacyjnych w zakresie ewakuacji. Szkolenia mają także na celu uzupełnienie liczby Ratowników. Ratownicy mają do dyspozycji środki do udzielania pierwszej pomocy oraz instrukcje udzielania pomocy przedmedycznej. Przygotowane zostały także instrukcje i listy kontrolne określające zasady postępowania podczas ewakuacji. Ratownikami są ochotnicy.

RODZAJ WYPADKÓW PRZY PRACY

Zestawienie liczby wypadków przy pracy oraz traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w latach 2017-2018

Jeden wypadek wydarzył się podczas wykonywania pracy, ale bez związku ze świadczeniem pracy. Trzy wypadki miały miejsce podczas przemieszczania się pracownika na stanowisko pracy. Wypadki zdarzyły się podczas czynności nie będących w bezpośrednim związku z wykonywaną pracą. Cztery kolejne wypadki zostały zakwalifikowane jako wypadki na równi z wypadkami przy pracy. Wypadki zaistniały w czasie podróży służbowych pracowników.

Przyczyny zaistnienia tych wypadków wiążą się z głównie z czynnikiem ludzkim oraz w jednym przypadku z czynnikiem technicznym. Wszystkie wypadki zakwalifikowano jako lekkie. Cztery wypadki nie spowodowały niezdolności do pracy, pozostałe cztery wypadki spowodowały łącznie 35 dni niezdolności do pracy w spółce Comarch SA oraz 14 i 82 dni niezdolności do pracy kolejno w spółce Comarch Healthcare SA oraz w spółce zagranicznej Comarch SAS.

ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH WYPADKÓW PRZY PRACY W LATACH 2017-2018

W latach 2017-2018 Grupie Comarch nie odnotowano żadnych wypadków śmiertelnych, ciężkich lub zbiorowych.

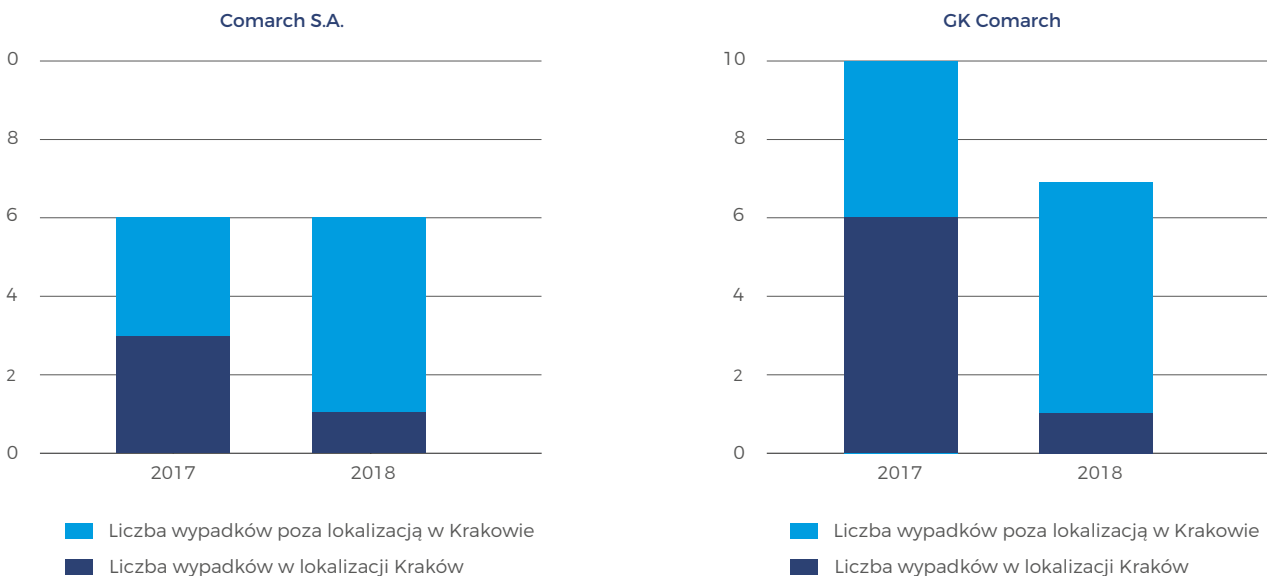
W Comarch szacuje się wypadkowość, tj. sumę wypadków zaistniałych w ciągu roku, przedstawioną za pomocą wskaźników. Wskaźniki te umożliwiają porównanie i ocenę firmy pod względem wielkości

wypadkowości. Stosowane są dwa mierniki: wskaźnik częstości oraz ciężkości wypadków.

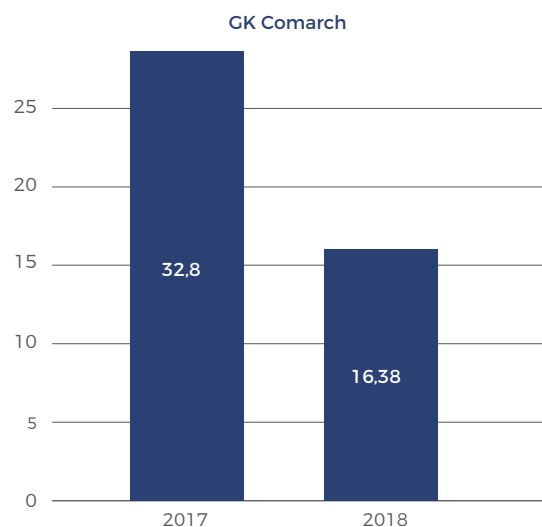
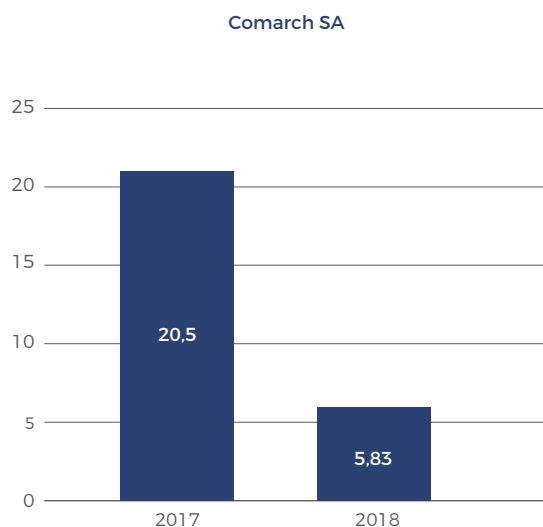
Wskaźnik częstości wyrażony jest stosunkiem liczby wypadków do liczby osób zatrudnionych, natomiast wskaźnik ciężkości to stosunek liczby dni straconych, spowodowanych absencją wypadkową do liczby wszystkich zaistniałych wypadków

Rok	Liczba wypadków w GK Comarch	Liczba wypadków z podziałem na pięć GK Comarch (K,M)	Liczba wypadków w Comarch SA	Liczba dni zwolnienia lekarskiego GK Comarch	Liczba dni zwolnienia lekarskiego dla Comarch SA	Wskaźnik częstości GK Comarch	Wskaźnik częstości Comarch SA	Wskaźnik ciężkości GK Comarch	Wskaźnik ciężkości Comarch SA
2017	10	K:6, M:4	6	328	123	1,8	1,4	32,8	20,5
2018	8	K:1, M:7	6	131	35	1,2	1,3	7	5,83

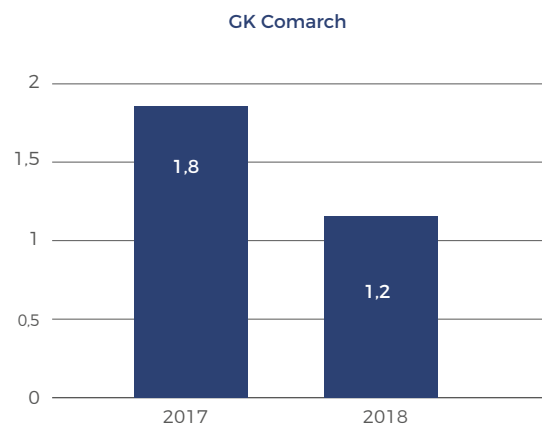
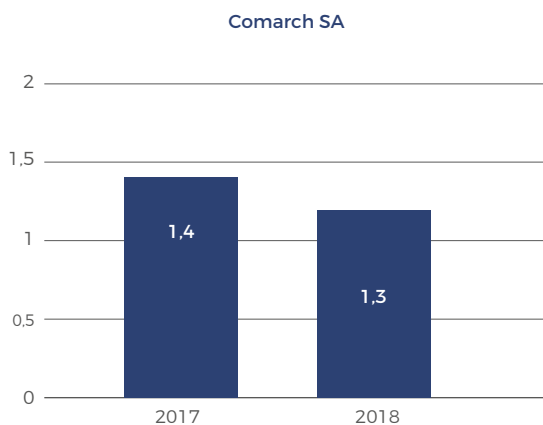
Zestawienie liczby wypadków przy pracy oraz traktowanych na równi z wypadkami przy pracy z podziałem na wypadki w Krakowie oraz pozostałych lokalizacjach w latach 2017-2018

Wskaźnik ciężkości wypadków przy pracy oraz wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w latach 2017-2018

Wskaźnik częstości wypadków przy pracy oraz wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w latach 2017-2018

W 2018 roku ilość wypadków pozostała taka sama jak w roku poprzednim przy zwiększeniu liczby pracowników o 372 osoby dla Comarch SA.

Ogólna liczba wypadków w Grupie Comarch spadła z dziesięciu w 2017 roku do ośmiu w roku 2018. Wystąpił jeden wypadek w spółce Comarch Healthcare SA przy wzroście liczby pracowników

o 126 osób oraz jeden wypadek w spółce zagranicznej Comarch SAS przy wzroście pracowników o 26 osób.

Wskaźnik ciężkości wypadków przy pracy w 2018 roku wyniósł dla Comarch SA 5,83 (16,30 dla Grupy Comarch). Porównując z ubiegłym rokiem odnotowano znaczący spadek tego wskaźnika (-70% dla Comarch SA i -50% dla Grupy Comarch).

Wskaźnik częstości wypadków przy pracy w 2018 roku w Comarch SA wyniósł 1,3, natomiast dla całej Grupy Comarch 1,2. Porównując z rokiem 2017, wskaźnik częstości wypadków zmniejszył się w stosunku do 2017 roku z wartości 1,4 dla Comarch SA (1,8 dla Grupy Comarch) do 1,3 (1,2 dla Grupy Comarch), czyli zmniejszył się o ok 7% (dla całej Grupy Comarch spadek o około 33%).

W Comarch SA i spółkach Grupy Comarch nie stwierdzono przypadków chorób zawodowych. Nie ma również szczególnego narażenia na konkretne choroby zawodowe.

W Comarch SA i spółkach Grupy Comarch nie występują stanowiska pracy na których występują stanowiska z przekroczeniami NDN (najwyższe dopuszczalne natężenia) i NDS (najwyższe dopuszczalne stężenia). Nie ma również stanowisk pracy z nieakceptowalnym poziomem ryzyka zawodowego.

W Comarch SA oraz polskich spółkach Grupy Comarch nie utworzono związków zawodowych, w Comarch SA zamiennie powołano Radę Pracowników, która funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji. Przedstawiciele pracowników są wybierani spośród wszystkich pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Wyboru dokonują pracownicy Spółki co 2 lata. Przedstawiciele pracowników biorą udział min. w analizie wypadków przy pracy zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem. Pracodawca w 2016 roku prowadził konsultacje z przedstawicielami pracowników w sprawie zmian w regulaminie pracy. Proponowane przez pracodawcę zmiany zostały zaakceptowane jednomyślnie przez przedstawicieli pracowników. W polskich spółkach Grupy Comarch nie występują zbiorowe układy pracy.

W spółkach zagranicznych grupy kapitałowej w regionie DACH nie ma związków zawodowych. Istnieją natomiast rady zakładowe. Pracownicy wybierają radę zakładową dla danej lokalizacji, wówczas wszyscy pracownicy danej lokalizacji podlegają pod daną radę zakładową. Rada zakładowa nie jest obowiązkowa, decyzja o wyborze rady należy do pracowników. Nie wszyscy pracownicy mogą uczestniczyć

w wyborach. Ograniczenia w wyborze rady związane są ze stażem pracy. Wybory odbywają się co kilka lat, regulowane jest to zapisami ustawy.

Rady zakładowe w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej Comarch w rejonie DACH:

- Comarch Solutions AG - Innsbruck
- Comarch AG - Monachium
- Comarch Software und Beratung AG

W spółce Comarch SRL (Włochy) nie funkcjonują związki zawodowe. Natomiast pracownicy podlegają narodowemu zbiorowemu kontraktowi pracy, który został stworzony, aby regulować relacje między pracownikami a pracodawcami. Zbiorowy, ponieważ wpływa na wszystkich pracowników w sektorze podlegającym umowie i krajowym, ponieważ dotyczy wszystkich firm, które znajdują się na terytorium Włoch. Reguluje stosunek pracy, np. harmonogram, kwalifikacje i obowiązki, wynagrodzenie itp. Spółka Comarch SRL podlega pod 'CCNL del commercio' (handel).

W pozostałych zagranicznych spółkach Grupy Comarch nie ma związków zawodowych. W niektórych z nich funkcjonują porozumienia sektorowe.

W żadnej ze spółek Grupy Comarch w ostatnim roku nie wszczęto sporów zbiorowych.

W każdej umowie inwestycyjnej Comarch zamieszcza klauzulę, w której wymaga od wykonawcy zachowania podstawowych praw pracowniczych. Taki zapis obejmuje m.in. obowiązek zatrudniania pracowników zgodnie z postanowieniami Kodeksu Pracy i przepisów wykonawczych dotyczących zatrudniania pracowników, wypłacania należnych im pensji i zapewnienia warunków pracy wymaganych przez prawo. Wykonawcy są również umownie zobowiązani do zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa, higienicznych warunków wykonywania pracy oraz dobrego samopoczucia oraz wypełniania postanowienia dotyczącego BHP.

Wnętrze budynku Comarch SSE7, Kraków

WARTOŚCI,
którym hołduje Grupa Kapitałowa

ODPOWIEDZIALNOŚĆ
za sukcesy klientów oraz szacunek otwartość na ich potrzeby

UCZCIWOŚĆ,
pracowitość, sumienność, jakość, innowacyjność

WYROZUMIAŁOŚĆ I POMOC,
bez względu na zajmowane stanowisko
czy różnorodność poglądów

Kodeks etyczny Comarch

Grupa Comarch jest przekonana o wadze przestrzegania w ramach swoich praktyk obowiązujących uregulowań, i przepisów prawnych oraz postępowania zgodnie z wyznaczonymi sobie standardami etycznymi.

Jako jeden z liderów rynku IT Comarch czuje się zobowiązany do promowania etyki oraz pragnie dołączyć do grona światowej czołówki pod względem odpowiedzialności korporacyjnej, przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska. Odpowiedzialność za osiągnięcie tego celu spoczywa na wszystkich pracownikach firmy Comarch.

Kodeks etyczny obowiązujący w Grupy Kapitałowej Comarch został zatwierdzony przez jej Zarząd, który zobowiązuje się do regularnej oceny przestrzegania zasad zawartych w kodeksie oraz aktualizowania jego treści na podstawie uzyskanych wniosków.

Kodeks odzwierciedla wartości etyczne, jakim Grupa Comarch hołduje i jakich chce przestrzegać. Stanowi on dla pracowników Grupy Comarch wzorzec postępowania w stosunku do współpracowników, przełożonych oraz klientów, partnerów i społeczności lokalnych, zarówno w relacjach biznesowych, jak i okołobiznesowych.

Kodeks Etyki Grupy Comarch jest rozpowszechniany i popularyzowany poprzez działania sekcji PR Comarch.

Pełną treść Kodeksu etycznego Comarch można odnaleźć na:
<http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/kodeks-etyczny/>

Wszelkie niejasności, problemy związane z interpretacją treści Kodeksu Etycznego rozwiązuje powołany przez Zarząd Rzecznik ds. Etyki. Pracownicy Comarch są zachęceni do zgłaszania wszelkich uwag i modyfikacji związanych z treścią niniejszego Kodeksu Etycznego.

Do obowiązków Rzecznika ds. Etyki należy:

- wspieranie pracowników w przestrzeganiu kodeksu etycznego;
- promowanie idei kodeksu wewnątrz firmy;
- aktualizacja treści kodeksu;
- odpowiadanie stosownymi przedsięwzięciami na bieżące problemy pracowników związane z etyką podejmowanych przez nich działań biznesowych.

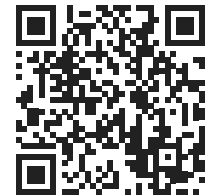
Pracownicy mają prawo oczekiwać od Rzecznika ds. Etyki pomocy i wsparcia w zakresie zapytań zgłaszanych na specjalny adres email. Dodatkowo pracownicy mają możliwość anonimowo zgłaszać wszelkie naruszenia w zakresie etyki za pośrednictwem papierowej poczty wewnętrznej. Zgodnie z prowadzonym rejestrem, w 2015 roku na ww. adres wpłynęły 2 zgłoszenia, natomiast w 2016 roku wpłynęło jedno zgłoszenie, przy czym żadne z nich nie były związane z naruszeniem prawa pracy.

Ład korporacyjny

Ład korporacyjny (ang. corporate governance) to zbiór zasad postępowania, skierowanych zarówno do organów spółek oraz członków tych organów, jak i do większościowych i mniejszościowych akcjonariuszy. Zasady ładu korporacyjnego odnoszą się do szeroko rozumianego zarządzania Spółką. Comarch SA podlega nowemu zbiorowi zasad ładu korporacyjnego pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”, przyjętemu przez Radę Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w 2015 roku.

Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW są przedmiotem corocznych sprawozdań dotyczących postępowania w zakresie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego, sporządzanych przez spółki giełdowe. W załączeniu do raportu rocznego przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 28 kwietnia 2017 roku Zarząd Comarch SA przekazał raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch SA w 2016 roku.

Pełna treść Raportu dotyczącego stosowania zasad ładu korporacyjnego dostępna pod adresem:
www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny

Zarząd oraz Rada Nadzorcza Comarch SA dokładają wszelkich starań w przestrzeganiu większości Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW z zakresu obejmowanego przez zasadę „comply or explain” – zastosuj albo wyjaśnij – która polega na przekazywaniu rynkowi przez spółkę jednoznacznej informacji o naruszeniu praktyki. W 2016 roku Comarch SA nie stosowała się do rekomendacji dotyczącej wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu w toku walnego zgromadzenia, poza miejscem odbywania walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Spółka nie przestrzega także w pełni zasady dotyczącej polityki wynagrodzeń. Szczegółowe informacje na ten temat można odnaleźć w raporcie dotyczącym przestrzegania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch SA w 2016 roku.

Przeciwdziałanie korupcji

Grupa Comarch przestrzega zasad uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościami i korupcji.

Wobec Comarch S.A., ani też wobec żadnej innej spółki z Grupy Comarch nie były podejmowane kroki prawne dotyczące przypadków naruszeń zasad wolnej konkurencji i praktyk monopolistycznych.

Nie zostały również nałożone żadne sankcje pozafinansowe z tytułu niezgodności z prawem oraz regulacjami.

Obowiązkiem pracowników Grupy Kapitałowej Comarch jest unikanie działalności prowadzącej do konfliktu interesów, czyli przyjmowanie i oferowanie prezentów w ramach prowadzenia działalności biznesowo-handlowej. Nie wolno płacić ani proponować łapówek lub nielegalnych świadczeń urzędnikom państwowym ani przedstawicielom partii politycznych w celu zawarcia lub zachowania transakcji.

Pracownicy Comarch nie mogą czerpać jakichkolwiek korzyści ani pomagać w osiągnięciu korzyści z zaistniałych okazji, które mogą powstać w wyniku wykorzystania informacji lub stanowiska w firmie.

W ramach dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania korupcji zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem zasad dotyczących uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościami i korupcji,
- Ryzyko konfliktu interesów w ramach prowadzonej działalności,
- Ryzyko utraty pracy, nałożenia kar finansowych i powiadomienia organów ścigania,
- Ryzyko związane z wystąpieniem nielegalnych korzyści dla pracowników, partnerów biznesowych lub innych stron trzecich (w tym urzędników państwowych i przedstawicieli partii politycznych),

- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym zasad przeciwdziałania korupcji. Na mocy regulacji wewnętrznych pracownicy mają obowiązek zgłaszania podarunków od klientów oraz dostawców na dedykowany adres email. Wewnętrzne procesy finansowo-księgowo zbudowane są w oparciu o systemy IT, które wymagają wielopoziomowych decyzji i weryfikacji. Dostęp do kluczowych danych i funkcji są ograniczone i nadzorowane, a działania logowane. To wszystko ma na celu uniemożliwienie dokonania nieautoryzowanych transakcji przez pracowników. Powyższe zapisy, poza regulacjami wewnętrznymi Comarch, zawarte są między innymi w punkcie V Kodeksu Etycznego Grupy Comarch opisanym powyżej. Obecnie trwają prace nad przyjęciem i implementacją Polityki

Przeciwdziałania Korupcji jako odrębnego dokumentu. Grupa dokonała oceny swojej działalności pod kątem możliwości wystąpienia korupcji i podejmuje działania dla zminimalizowania związanego z tym ryzyka, m.in. poprzez wdrażanie procedur mających zapobiegać zachowaniom o charakterze korupcyjnym jak również przeprowadzanie szkoleń wśród pracowników mogących zetknąć się z takimi zachowaniami.

Brak jakichkolwiek stwierdzonych przypadków korupcji.

Comarch nie udziela wsparcia na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze.

Nie zgłoszono przypadków zachowań noszących znamiona korupcji.

Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju

Świadomi wyzwań, przed którymi stoi polska gospodarka oraz z pełnym zrozumieniem dla konieczności podążania drogą zrównoważonego rozwoju, my, niżej podpisani deklarujemy:

1. nasze działania opierać o szeroką współpracę, innowacyjne myślenie oraz edukację zarówno własnych pracowników jak i społeczeństwa
2. prowadzić działalność biznesową w oparciu o zaufanie i dialog
3. podejmować współpracę z ośrodkami akademickimi i szkołami w zakresie edukacji przyszłych pracowników
4. stwarzać pracownikom warunki i możliwości rozwoju
5. promować i wspierać wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych
6. tworzyć infrastrukturę i prowadzić inwestycje w oparciu o dialog oraz w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju
7. podejmować działania na rzecz zmniejszenia naszego negatywnego wpływu na środowisko
8. wprowadzać rozwiązania pozwalające na zmniejszenie zużycia energii, zarówno w zakresie wdrażania nowych rozwiązań technologicznych, optymalizacji procesów jak i edukacji
9. prowadzić dialog z rządem i dzielić się swoimi doświadczeniami w kwestiach istotnych dla przedsiębiorców i gospodarki
10. podnosić poziom etyki w biznesie, w tym w relacjach z wszystkimi grupami interesariuszy

Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju

08

Działania badawczo- rozwojowe

Projekty badawczo-rozwojowe

Globalizacja gospodarki światowej i liberalizacja handlu powodują zanikanie barier dla firm i ich produktów. Rynek IT staje się rynkiem otwartym i globalnym, na którym następuje ciągłe porównywanie cen i jakości dostępnych produktów. Wraz ze wzrostem obecności kapitału zagranicznego w Polsce, nawet firmy IT działające wyjątkowo na polskim rynku muszą oferować produkty konkurencyjne z punktu widzenia rynku globalnego. Comarch od samego początku działania wypracował reputację firmy technologicznej wytwarzającej nowoczesne produkty i z sukcesem je sprzedającej na rynku krajowym i zagranicznym. Dlatego nadal głównym celem strategicznym Comarch jest opracowywanie nowych, konkurencyjnych produktów, co pozwoli na zapewnienie dalszego rozwoju Comarch, a co za tym idzie zwiększenie jej wartości. Utrzymanie dynamiki sprzedaży wymaga nakładów na rozwój produktów oraz właściwą ich promocję i marketing. Dotyczy to zarówno

modyfikacji już istniejących produktów i technologii, jak również opracowywania nowych produktów.

Polityka Comarch zakłada prowadzenie prac badawczo-rozwojowych związanych z wdrożeniem nowych produktów oraz standaryzacją produktów od samego początku ich przygotowania dla klienta. Dzięki temu, o ile nawet produkt został przygotowany na potrzeby konkretnego klienta, to część lub całość oprogramowania/kodu może być następnie wykorzystana do przygotowania standardowego produktu. W rezultacie owocuje to wyższą rentownością poszczególnych kontraktów oraz rozszerzeniem bazy klientów. Nakłady na prace badawczo - rozwojowe w 2018 roku osiągnęły wartość 181,2 mln PLN i tym samym osiągnęły 13,2% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch. Comarch przeznaczył na nie zarówno środki własne, jak i aktywnie pozyskiwał fundusze europejskie.

Dofinansowanie projektów

COMARCH SA

W 2018 roku w ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Działanie 1.1 kontynuowana była realizacja projektu „Wytworzenie technologii „IoT Mesh” i narzędzi wspierających”.

W ramach Działania 1.1 „Projekty B+R przedsiębiorstw”, Poddziałania 1.1.2 „Prace B+R związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej”, realizowany był również projekt „Miasto zdrowia”.

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

COMARCH HEALTHCARE SA

W 2018 roku podpisana została umowa o dofinansowanie projektu "SOS dla ŁOM - realizacja nowoczesnej teleopieki medycznej dla mieszkańców Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego" ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014- 2020.

Natomiast w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych "Profilaktyka i leczenie chorób cywilizacyjnych" - STRATEGMED II, kontynuowana była realizacja umowy o dofinansowanie projektu "Nieinwazyjny monitoring we wczesnym wykrywaniu migotania przedsionków (AF)" - NOMED-AF.

Natomiast w ramach Programu **Horizon 2020** podpisana została umowa o finansowanie projektu „LIVING INNOVATION – Implementing RRI through co-creation of smart futures with industry and citizens” – LIV.IN.

Polityka Jakości i Zintegrowany System Zarządzania

Comarch kładzie szczególny nacisk na jakość oferowanych produktów i świadczonych usług. Działania podnoszące tę wartość podejmowane są w celu zaspokojenia wzrastających i ściśle określonych oczekiwań klientów działających na rynku krajowym i międzynarodowym. Dzięki ciągłym pracom nad doskonaleniem i rozwojem Systemu Zarządzania Jakością Comarch uzyskał:

- certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania zgodnego z wymaganiami norm PN-EN ISO 9001:2009 Systemy Zarządzania Jakością, PN-EN ISO 14001:2005 Systemy Zarządzania Środowiskowego, PN-N-18001:2004 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy, PN-ISO/IEC 27001:2014-12 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji,
- certyfikat Wewnętrznego Systemu Kontroli, spełniającego wymagania Kryteriów WSK,
- certyfikaty potwierdzające, że system zarządzania jakością spełnia wymagania norm AQAP 2110:2009 Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych i produkcji oraz AQAP 2210:2015 Wymagania uzupełniające NATO do AQAP 2110 dotyczące zapewnienia jakości oprogramowania.

Certyfikaty Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz Wewnętrznego Systemu Kontroli wydane zostały przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC). Jednostką certyfikującą dla systemu AQAP w Comarch jest Centrum Certyfikacji Jakości (CCJ) działające przy Wojskowej Akademii Technicznej.

Zintegrowany System Zarządzania zapewnia właściwą, systemowo administrowaną realizację wszystkich procesów biznesowych mających wpływ na jakość produktów i usług. Sprawne działanie systemu gwarantuje, że wszystkie procesy są monitorowane pod względem skuteczności i efektywności, doskonalone

oraz przystosowywane do ciągle zmieniających się warunków rynkowych i technologicznych oraz do zmieniających się wymagań klienta. Wysoka jakość produktów i usług wspierana jest ciągłą troską o środowisko oraz o bezpieczeństwo pracowników i dostawców. Stosowanie zasad systemów wdrożonych w Comarch przyczynia się do wzrostu zaufania pomiędzy firmą a klientami i dostawcami. Umacnia też wizerunek Comarch w oczach wszystkich podmiotów zainteresowanych efektami działalności naszej firmy w obszarach jakości oferowanych produktów i usług, oddziaływania na środowisko, zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy, a także zapewnienia bezpieczeństwa informacji i danych oraz kontroli w obrocie towarami podwójnego zastosowania.

W ramach wdrożonego w Grupie Comarch Zintegrowanego Systemu Zarządzania funkcjonują następujące polityki zatwierdzone przez Zarząd: Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania, Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli, Polityka zrównoważonego rozwoju dla dostawców, Polityka Bezpieczeństwa Informacji, Polityka Prywatności, Polityka poszanowania własności intelektualnej osób trzecich, Kodeks etyczny.

Wszelkie uwagi dotyczące Zintegrowanego Systemu Zarządzania mogą być przesyłane na specjalny adres email. W celu realizacji założeń poszczególnych polityk w ramach GK Comarch funkcjonują przypisane do nich adresy mailowe, na które pracownicy mogą zgłaszać swoje uwagi. Dodatkowo pracownicy mają możliwość wnoszenia anonimowych zgłoszeń w zakresie naruszenia postanowień wdrożonych polityk, które przekazywane są do adresatów w postaci papierowej za pośrednictwem poczty wewnętrznej.

Szczegółowe informacje na powyższy temat znajduje się w <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/polityka-jakosci/>

Polityka poszanowania własności intelektualnej osób trzecich

Grupa Comarch, jako podmiot tworzący oprogramowanie, doskonale rozumie potrzebę poszanowania praw własności intelektualnej i ze swojej strony dąży do pełnego poszanowania własności intelektualnej osób trzecich, w tym innych twórców oprogramowania, a także dostawców oraz klientów Comarch. Comarch przestrzega regulacji prawnych dotyczących zasad poszanowania własności intelektualnej osób trzecich na poziomie prawa międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego oraz wspiera system ochrony własności intelektualnej. Comarch dokłada wszelkich starań w celu zapewnieniu najwyższego poziomu ochrony praw własności intelektualnej osób trzecich.

- Dbanie o zapewnienie poszanowania własności intelektualnej osób trzecich;
- Zapewnienie poszanowania patentów, znaków towarowych i innych praw własności przemysłowej osób trzecich;

Cele Polityki wynikające z celów podstawowych to:

- Ochrona własności intelektualnej dostawców i odbiorców Comarch;
- Zaznajomienie pracowników Comarch z polityką i egzekwowanie jej przestrzegania;
- Osiągnięcie przejrzystości zasad wykorzystywania własności intelektualnej osób trzecich przez pracowników Comarch;
- Osiągnięcie jak najwyższego stopnia zrozumienia i poszanowania praw własności intelektualnej;
- Zakaz wykorzystywania przez pracowników oraz współpracowników Comarch oprogramowania, które narusza własność intelektualną osób trzecich.

Comarch zmierza do osiągnięcia celów polityki poprzez szkolenie pracowników oraz działanie w zgodzie z procedurami porządkującymi proces oceny, wyboru i pozyskiwania oprogramowania oraz przechowywania licencji dla:

- Oprogramowania na potrzeby wewnętrzne Comarch: narzędziowego i biurowego;
- Komponentów programistycznych i kodów źródłowych do wykorzystania w produktach Comarch;
- Komponentów programistycznych i kodów źródłowych do wykorzystania w usługach programistycznych realizowanych w taki sposób, że efekty pracy Comarch stają się własnością klienta (produkty dedykowane Comarch);

- Wykorzystywanie własności intelektualnej, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności przemysłowej osób trzecich zgodnie z przepisami prawa oraz uzyskanymi przez Comarch licencjami;
- Korzystanie z oprogramowania osób trzecich wyłącznie w zakresie przyznanych Comarch licencji;
- Ochrona własności intelektualnej, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności przemysłowej Comarch;
- Ochrona interesów Comarch, w szczególności finansowych i prawnych;
- Troska o wysoką jakość oferowanych produktów i usług;
- Zarządzanie ryzykiem w zakresie objętym przez politykę;
- Zarządzanie własnością intelektualną oraz licencjami.

Cele polityki są realizowane również poprzez działania w ramach certyfikowanego Wewnętrznego Systemu Kontroli zgodnie z procedurami obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Do obowiązków każdego pracownika oraz współpracownika Comarch należy znajomość i przestrzeganie Polityki poszanowania praw własności intelektualnej oraz wynikających z niej procedur, w takim zakresie, w jakim ich one dotyczą, tj. w zakresie:

- Odpowiedzialności za korzystanie z oprogramowania przez Comarch,
- Odpowiedzialności za korzystanie z oprogramowania na sprzęcie komputerowym Comarch przez pracownika bądź współpracownika,
- Sposobu uzyskania zgody na wykorzystanie własności intelektualnej stron trzecich w produktach Comarch i produktach dedykowanych Comarch,
- Sposobu uzyskania zgody na zakup nowego oprogramowania.

Zarówno dostawca, jak i odbiorca oprogramowania mają prawo do tego, żeby ich prawa własności intelektualnej były szanowane. Gwarancją poszanowania własności intelektualnej jest stosowanie przez pracowników oraz współpracowników Comarch

odpowiednich procedur przy korzystaniu z tej własności. W przypadku wykrycia lub uzyskania informacji dotyczących nieprzestrzegania odnośnej Polityki, jak również w przypadku naruszenia własności intelektualnej osób trzecich Comarch obliuguje swoich

pracowników, współpracowników, dostawców oraz odbiorców do zgłaszania takich nieprawidłowości do Działu Jakości i BHP oraz Działu Prawnego za pośrednictwem specjalnego adresu email.

Wnętrze budynku Comarch SSE7, Kraków

Od stycznia 2017 roku w ramach struktury organizacyjnej Grupy Comarch funkcjonuje Dział Zarządzania

Kontrahentami zajmujący się weryfikacją i analizą kontrahentów.

Do głównych kompetencji tego działu należy:

- zarządzanie bazą kontrahentów systemów funkcjonujących w ramach Grupy Comarch (weryfikacja, analiza, gromadzenie dokumentów),
- zarządzanie dostępem do danych i analiz firm zewnętrznych z branży informacji gospodarczej,
- przygotowywanie raportów (szerokie spektrum) o kontrahentach Grupy Comarch na potrzeby innych działów czy audytorów,
- partycypacja w procedurach dotyczących oceny i wyboru dostawców.

09

Środowisko

Polityka środowiskowa oraz procedury funkcjonujące w ramach Zintegrowanego Systemy Zarządzania zobowiązują Comarch do podejmowanie aktywnych działań na rzecz ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko naturalne. W ramach wdrożonego Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnego z wymaganiami normy ISO 14001 Comarch zidentyfikował aspekty środowiskowe, które monitoruje, nadzoruje i na które wpływa.

Grupa Comarch przestrzega lokalnych przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Comarch świadomie ogranicza wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz ogranicza wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności. Promuje także ekologiczny styl życia wśród swoich pracowników, prowadząc akcje zachęcające do czynnego uczestnictwa w ochronie środowiska naturalnego, takie jak dobrowolne podpisywanie „zielonej deklaracji” przez pracowników Comarch. Tereny cenne przyrodniczo nie znajdują się w sąsiedztwie bądź sferze oddziaływania Comarch. Działalność Comarch nie powoduje istotnych strat środowiskowych.

Comarch monitoruje na bieżąco zanieczyszczenie powietrza czujnikiem zainstalowanym na jednym z budynków w SSE w Krakowie. Czujnik jest włączony do sieci Airly, co pomaga w stworzeniu krajowej sieci pomiarowej monitorującej smog.

Wykorzystanie surowców naturalnych

Ze względu na fakt, iż Comarch SA jest producentem oprogramowania i systemów informatycznych, działalność spółki nie wiąże się z bezpośrednim wykorzystaniem surowców będących zasobami naturalnymi jak rudy, minerały, drewno. Korzysta natomiast z typowych mediów, zużywanych w trakcie bieżącej pracy. Wśród wykorzystywanych surowców zidentyfikowano: energię elektryczną, gaz ziemny, paliwa płynne (benzynę i olej napędowy), energię cieplną oraz wodę.

Część działalności Grupy Comarch stanowi również niskoseryjna produkcja urządzeń elektronicznych z podzespołów kupowanych na zewnątrz oraz związane z tym prace projektowo-badawcze. Produkcja odbywa się w nowoczesnej hali produkcyjnej zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Do ww. produkcji oraz prac badawczo-rozwojowych w tym zakresie, w minimalnych ilościach wykorzystywane są materiały procesowe, jak kleje epoksydowe, cyjanoakrylowe, metaakrylowe i pochodne (maksymalnie 1 litr rocznie), cyna (maksymalnie kilka kilogramów rocznie), topniki (maksymalnie

1 kilogram rocznie), substancje odtłuszczające np. IPA i inne (w ilości kilku litrów rocznie), itp. W ramach Zintegrowanego Systemy Zarządzania jakością spółka prowadzi rejestr substancji chemicznych.

Ze względu na fakt, że Comarch produkuje i wprowadza na rynek urządzenia elektroniczne z komponentów wytwarzanych i dostarczanych przez firmy trzecie, spółka nie ma możliwości szczegółowo analizować składu wykorzystywanych do produkcji podzespołów i wskazać, czy ich poszczególne elementy są z materiałów odnawialnych czy nieodnawialnych.

Pozostałe spółki Grupy Comarch również nie korzystają bezpośrednio z surowców pierwotnych.

Dodatkowo w toku procesów produkcyjnych i logistycznych wykorzystuje się papierowe, kartonowe, plastikowe i drewniane opakowania i zabezpieczenia. Poniżej przedstawiono zestawienie ilości wprowadzonych na rynek opakowań. Ilość wprowadzonych opakowań wynika bezpośrednio ze wielkości sprzedaży.

Opakowania wprowadzone na rynek	2018	2017
COMARCH	1 023 kg	1 316 kg
Grupa Comarch	2 746 kg	3 221 kg

Wyroby gotowe

SPOSÓB ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Urządzenia elektroniczne produkowane przez Grupę Comarch zasilane są energią elektryczną przez co oddziałują na środowisko. Ilość zużywanej energii przez produkty spółki nie jest możliwa do dokładnego oszacowania, gdyż zależy ona od bardzo wielu czynników na który spółka nie ma wpływu m.in. od

OPIS POLITYK

Na etapie tworzenia produktów, aby ograniczyć ich wpływ na środowisko naturalne, Grupa Comarch stawia sobie za jeden z głównych celów ograniczenie zużycia energii elektrycznej w każdej kolejnej wersji danego urządzenia.

Kolejnym sposobem na ograniczenie wpływu produkowanych urządzeń na środowisko naturalne jest zastosowanie dla wyrobów przepisów dyrektywy EU WEEE 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego. Urządzenia produkowane przez Grupę Comarch są odpowiednio oznaczane jako urządzenia, które muszą zostać w odpowiedni sposób zutylicowane po zakończeniu ich eksploatacji. Działania proekologiczne związane z produktem, który stanie się w przyszłości odpadem nie sprowadzają się tylko do odpowiedniego oznaczenia. Wieloletnie działania i troska o środowisko

WSKAŹNIKI

Miernikiem realizacji celu związanego z ograniczeniem zużycia energii są:

- wzrost udziału zasilaczy sieciowych o wyższej klasie sprawności energetycznej
- spadek średniej pobieranej mocy przez urządzenia mierzony w trybie pracy o największym zapotrzebowaniu na moc.

Miernikami realizacji celów związanych ze spełnieniem dyrektyw WEEE i RoHS są deklaracje zgodności dostępne dla każdego urządzenia. W aktualnie produkowanym urządzeniu CardioVest zostały wprowadzone funkcje związane z ograniczeniem negatywnego wpływu na środowisko polegające m.in. na zastosowaniu zasilacza sieciowego z VI klasą sprawności energetycznej

intensywności użytkowania, warunków atmosferycznych, trybu pracy i rodzaju dołączonych do urządzeń akcesoriów. Produkowane przez Grupę Comarch urządzenia elektroniczne po okresie eksploatacji stają się odpadem przez co również mogą oddziaływać na środowisko.

zaowocowały szeregiem inicjatyw związanych z projektowaniem urządzeń, m.in.:

- opracowywanie produktów, dla których możliwa jest modernizacja dzięki budowie umożliwiającej wprowadzanie poprawek
- opracowywanie produktów możliwych do ponownego wykorzystania po okresie eksploatacji dzięki budowie umożliwiającej łatwy rozbiór urządzenia na części składowe i po jego ew. naprawie ponowne wykorzystanie (serwisowalność).

Projektowane urządzenia spełniają również wymagania dyrektywy RoHS Restriction of Hazardous Substances (2002/95/EC) dzięki zastosowaniu której ograniczone zostało użycie substancji niebezpiecznych w produkcie które mogłyby przeniknąć do środowiska naturalnego.

(najwyższa klasa), ograniczeniu poboru energii poprzez zmiany w oprogramowaniu urządzenia oraz opracowanie opakowania które jest lekkie i wykonane z papieru, który może zostać poddany recyklingowi. Urządzenie spełnia wymagania RoHS i WEEE. Jednym z celów strategii na kolejne lata jest opracowanie nowej wersji urządzenia CardioVest, w której zostaną wprowadzone zmiany sprzętowe oraz zmiany w oprogramowaniu mające na celu dalsze ograniczenie zużycia energii poprzez m.in. wprowadzanie nie używanych w danym momencie elementów urządzenia w stan uśpienia. Poniższe wskaźniki w 2018 roku są efektem zwiększonej sprzedaży wyrobów gotowych (hardware własnego Comarch) i usług z nimi związanych w 2018 roku. Grupa wytwarza jednak przede wszystkim produkty niematerialne i świadczy usługi.

Przychody z produktów oraz usług z nimi związanych opracowanych z uwzględnieniem kryteriów środowiskowych	2018	2017
Comarch SA	3,9%	0,6%
GK Comarch	10,3%	0,4%

Energia

Grupa Comarch stale monitoruje zużycie energii elektrycznej, ciepła i paliw we wszystkich obszarach swojej działalności, skupiając się przede wszystkim na zużyciu energii elektrycznej i gazu wykorzystywanych w budynkach będących własnością Comarch oraz na zużyciu paliw płynnych służących do napędu samochodów należących do floty Comarch. Znaczący udział w konsumpcji energii elektrycznej mają Data Center w Krakowie, Warszawie oraz w Dreźnie i Lille.

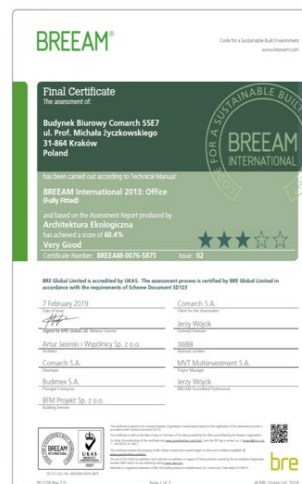

We wrześniu 2018 roku w Comarch został wdrożony i certyfikowany System Zarządzania Energią zgodny z międzynarodowym standardem ISO 50001. W ramach tego systemu podejmowany jest szereg działań zmierzających do poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstwa głównie w obszarach tzw. znaczącego zużycia energii (energia elektryczna, energia ciepła, flota). Działania te uwzględniają modernizację budynków i wyposażenia, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, zastosowanie odpowiedniej polityki zakupowej, polityki modernizacji floty, a także prowadzenie akcji uświadamiających wśród pracowników i ciągłe monitorowanie odpowiednich wskaźników. Wymienione działania realizowane są w ramach programów i zadań energetycznych na dany okres. Obiekty Comarch są budynkami nowoczesnymi, posiadającymi systemy zarządzania energią elektryczną i ciepłem. W obiektach będących własnością Comarch (m.in. budynki SSE w Krakowie, budynki w Warszawie i Łodzi) stopniowo wymieniane są lampy wyładowcze (świetlówki) na te tworzone w technologii LED oraz wprowadzane są bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia.

W 2018 roku Comarch korzystała z ekologicznej energii w ramach oferty Tauron Eko Biznes, w ramach której kupowana energia elektryczna w całości lub

części jest produkowana w tzw. wysokosprawnej kogeneracji, czyli procesie wspólnego wytwarzania energii elektrycznej oraz ciepła, zmniejszając tym samym emisję CO₂ do atmosfery. Dynamika rozwoju, nawiązanie długofalowej współpracy z kontrahentami z całego świata, a w związku z tym utworzenie nowych miejsc pracy oznacza konieczność rozbudowy ośrodków programistycznych w całej Polsce, a co za tym idzie wzrost potrzeb energetycznych Comarch.

Na początku 2018 roku Comarch rozpoczął eksploatację nowoczesnego budynku biurowego SSE7, położonego na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie, w obrębie kampusu należącego do Comarch przy ulicy prof. Michała Życzkowskiego w Krakowie. Budynek posiada garaż podziemny, parter, 4 piętra użytkowe oraz kondygnację techniczną na dachu budynku. Całkowita liczba użytkowników będzie sięgać 1500 osób. Budynek zaprojektowany został z dbałością o ekologię i przyjazne środowisko pracy, co potwierdza uzyskany certyfikat BREEAM Very Good. Budynek oferuje szereg udogodnień, m.in. kontakt wszystkich pomieszczeń pracy z bezpośrednim światłem dziennym, możliwość wietrzenia wszystkich pomieszczeń biurowych poprzez otwierane okna, duża ilość zieleni, dojazd ścieżkami rowerowymi, a także wewnętrzne i zewnętrzne przestrzenie do rekreacji i wypoczynku. Dodatkowo, ze względu na troskę o środowisko naturalne, na dachu budynku zainstalowano ogniwa fotowoltaiczne, służące do częściowego pokrycia własnego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ewentualnej odsprzedaży nadmiaru produkowanej energii do sieci elektroenergetycznej. W garażach podziemnych budynku zainstalowano stanowiska ładowania akumulatorów, które umożliwiają pracownikom korzystanie z ekologicznych pojazdów elektrycznych. Wyróżniającą cechą są półki świetlne, projektowane na południowych i zachodnich elewacjach.

Półki świetlne mają podwójną funkcję: z jednej strony oceniają pas przyokienny od słońca, z drugiej odbijają światło, doświetlając położoną w głębi traktu część pomieszczeń biurowych.

Co roku przygotowywane są programy środowiskowe, określające cele i działania ograniczające negatywny wpływ na środowisko oraz podnoszące świadomość pracowników.

Wielu pracowników Comarch podpisało dobrowolną „zieloną deklarację”, zawierającą zasady, których przestrzeganie pomaga dbać o środowisko. Zasady te są tak sformułowane i dopasowane do firmy, aby

bez żadnych problemów mogły być stosowane przez pracowników Comarch.

- Wyłączam światło, wychodząc z pomieszczeń wspólnych.
- Po pracy wyłączam komputery i inne urządzenia elektroniczne.
- Nie pozostawiam urządzeń w trybie czuwania.
- Odłączam od prądu nieużywane ładowarki.
- Rozważnie korzystam z bieżącej wody.
- Oszczędzam papier – drukuję dwustronnie.
- Powtórnie wykorzystuję koperty w obiegu wewnętrznym.

ENERGIA

Zużycia energii wewnątrz organizacji

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw Comarch SA	2018	2017
Zużycie energii elektrycznej ¹⁾	17 190 300 kWh	16 606 000 kWh
Zużycie ciepła ²⁾	6 500 000 MJ	4 903 000 MJ
Zużycie gazu ³⁾	327 488 kg	401 292 kg
Zużycie benzyny ⁴⁾	340 358 kg	314 051 kg
Zużycie oleju napędowego ⁵⁾	60 792 kg	63 339 kg
Całkowite zużycie energii ⁶⁾	104 610 243 MJ	103 697 244 MJ
Zużycie energii/pracownika ⁷⁾	22 357 MJ/pracownika	24 099 MJ/pracownika

1) Zużycie energii elektrycznej przedstawiane jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE1, SSE2, SSE3, SSE4, SSE5, SSE6, SSE7), dwóch budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej). Przedstawiane jest łączne zużycie energii elektrycznej dla tych budynków. Zużycie energii elektrycznej w roku 2018 wzrosło o 3,4 % w porównaniu z rokiem 2017. Wzrost wynika z migracji pracowników z wynajmowanych powierzchni biurowych do nowego budynku SSE7.

2) Zużycie energii cieplnej przedstawiane jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE1, SSE5, SSE6, SSE7) oraz budynku w Łodzi. Przedstawiane jest łączne zużycie energii cieplnej dla tych budynków. Wzrost zapotrzebowania na energię cieplną w roku 2018 wynika z przyłączenia budynku SSE7 do miejskiej sieci ciepłowniczej.

3) Zużycie gazu przedstawione jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch,

tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE2, SSE3, SSE4) oraz budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej). Przedstawiane jest łączne zużycie gazu dla tych budynków. Zużycie gazu podano w kg, wykorzystując do obliczeń następujący współczynnik: 1m³ gazu = 0,75 kg. Zużycie gazu w roku 2018 było niższe o ok. 18 % w porównaniu z rokiem 2017.

- 4) Zużycie benzyny i oleju napędowego przedstawiane jest dla:
- benzyny: przedstawiane jest łączne zużycie benzyny dla floty samochodowej w Polsce oraz paliwa używanego w sprzęcie wolnobieżnym.
  - oleju napędowego: przedstawiane jest łączne zużycie oleju napędowego dla floty samochodowej w Polsce i oleju wykorzystywanego w maszynach i agregatach służących do zasilania awaryjnego.

Zużycie paliw podane jest w kg, wykorzystując do obliczeń następujących współczynników: 1 litr benzyny = 0,73421 kg, 1 litr oleju napędowego = 0,83752 kg. Zużycie benzyny w roku 2018 wzrosło o ok. 8 % w porównaniu z rokiem 2017. Wzrost wynika bezpośrednio ze wzrostu liczebności pojazdów we flocie samochodowej Comarch oraz zwiększenia

intensywności używania pojazdów wywołanego stałą ekspansją spółki. Jednocześnie zużycie oleju napędowego w roku 2018 w porównaniu z rokiem 2017 zmalało o ok. 4 %, wynika to ze stopniowego wycofywania z floty pojazdów z silnikami wysokoprężnymi i stopniowego zastępowania ich bardziej ekologicznymi pojazdami z silnikami benzynowymi.

5) Do obliczenia całkowitego zużycia energii wewnątrz organizacji wzięto pod uwagę zużycie energii elektrycznej, energii cieplnej, gazu oraz paliw (benzyny i oleju napędowego) przedstawionych wyżej. Do obliczeń wykorzystano następujące współczynniki: 1 kg gazu = 14,75 kWh, 1 kg benzyny = 13,1 kWh, 1 kg oleju = 12,69 kWh. Całkowite zużycie energii zostało przeliczone na MJ.

Całkowite zużycie energii w roku 2018 wyniosło 104 610 244 MJ i wzrosło o ok. 0,9 % w porównaniu z rokiem 2017, w związku ze wzrostem zużycia energii elektrycznej, cieplnej oraz benzyny. Obliczono również intensywność zużycia energii biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników w budynkach będących własnością Comarch. Zgodnie z danymi na 31 grudnia 2018 roku zatrudnionych było 4679 pracowników, co stanowi wzrost zatrudnienia o 372 osoby w porównaniu z analogicznym okresem roku 2017. Zużycie energii na osobę w roku 2018 wyniosło 22 357 MJ, a więc zmniejszyło się o ok. 7 % w porównaniu z rokiem 2017.

6) Przedstawiono dane z uwzględnieniem spółek Grupy Comarch (krajowych i zagranicznych).

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw w Grupie Comarch⁵⁾	2018	2017
Zużycie energii elektrycznej	21 691 281 kWh	19 492 351 kWh
Zużycie ciepła	9 162 000 MJ	7 646 400 MJ
Zużycie gazu	333 515 kg	408 141 kg
Zużycie benzyny	412 068 kg	382 574 kg
Zużycie oleju napędowego	124 940 kg	146 244 kg
Całkowite zużycie energii	130 101 117 MJ	124 391 724 MJ
Zużycie energii/pracownika	21 540MJ/pracownika	22 445 MJ/pracownika

Flota Comarch

Sukcesywnie wymieniana jest flota samochodowa na pojazdy, które spełniają europejskie wymagania emisji spalin. Grupa Comarch sukcesywnie modernizuje flotę samochodową. W 2018 roku w polskich spółkach zakupiono ponad 170 nowych samochodów (ponad 150 w spółce Comarch SA) spełniających

rygorystyczne normy emisji spalin EURO6, w tym 13 ekologicznych pojazdów hybrydowych (9 w spółce Comarch SA, 4 w pozostałych spółkach Grupy). W ramach zakupu nowych samochodów ponad 20 pojazdów charakteryzujących się normami EURO4, EURO 5 zostało wycofanych z eksploatacji.

Normy emisji spalin	Samochody w Comarch SA	
	2018	2017
EURO 6	66%	66%
EURO 5	32%	31%
EURO 4 i niższe	1%	3%

W spółkach zagranicznych większość samochodów również spełnia normę emisji spalin EURO 6. W 2018 roku zakupiono łącznie 4 nowe samochody (8 w 2017

roku oraz 12 w roku 2016) modernizując flotę i zwiększając liczbę pojazdów z bardziej ekologicznymi jednostkami napędowymi.

Normy emisji spalin	Samochody w Grupie Comarch	
	2018	2017
EURO 6	66%	65%
EURO 5	32%	32%
EURO 4 i niższe	2%	3%

Woda

Działalność Comarch nie wiąże się ze zużyciem wody do celów technologicznych. Woda dostarczana w całości przez wodociągi miejskie jest wykorzystywana jedynie w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych od celów bytowych. Comarch nie pobiera bezpośrednio wód powierzchniowych oraz nie odprowadza ścieków do wód i gruntów.

Zużycie wody w Comarch SA	2018	2017
Zużycie wody	34 328 m ³	32 629 m ³
Zużycie wody na 1 pracownika	7,34 m ³	7,58 m ³

Zużycie wody w Grupie Comarch	2018	2017
Zużycie wody	42 357 m ³	41 241 m ³
Zużycie wody na 1 pracownika	7,34 m ³	7,44 m ³

Zużycie wody przedstawione jest dla budynków zlokalizowanych będących własnością Comarch w Polsce, tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE1 – SSE7), dwóch budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej).

Dodatkowo w tabeli dotyczącej zużycia wody w Grupie Comarch zaprezentowano sumaryczne zużycie wody uwzględniające budynki będące własnością pozostałych spółek grupy w Polsce i za granicą.

Przedstawione jest łączne zużycie wody dla tych budynków. Całkowite zużycie wody rok do roku są na podobnym poziomie.

Emisje

Comarch stale dąży do minimalizacji negatywnego wpływu działalności na środowisko. W związku z tym od 2012 roku szacowana jest emisja ekwiwalentu dwutlenku węgla do środowiska. Podczas oszacowywania zastosowano metodologię polegającą na pomnożeniu danych dotyczących zużycia energii, wody, paliwa przez odpowiednie współczynniki konwersji emisji. Przeliczniki te pozwalają na zamianę tych danych na ekwiwalent dwutlenku węgla (CO₂e).

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Comarch SA	2018	2017
Emisja CO ₂ e	2 275 Mg CO ₂ e	2 453 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	0,49 Mg CO ₂ e /osobę	0,57 Mg CO ₂ e /osobę
Emisja CO ₂ e/jednostkę przychodu*	2,36 CO ₂ e	3,25 CO ₂ e

Znaczący wpływ na poziom zużycia wody w krakowskiej SSE ma funkcjonujące tam centrum rekreacji, w skład którego wchodzi 25 metrowy basen pływacki.

Zużycie wody podlega ciągłemu monitorowaniu, w postaci odczytów z subliczników. W ramach działań dążących do minimalizacji zużycia, podnoszona jest świadomość pracowników, podejmowane są działania w celu zwiększenia szybkości i skuteczności reagowania na różnego rodzaju awarie.

Pozorny, niewielki wzrost łącznego zużycia wody wynika z faktu przeniesienia populacji pracowników wykonujących pracę na powierzchniach wynajmowanych do budynków własnych – głównie SSE7.

W nowododanym budynku SSE7 gdzie zasiedlenie wynosi ok 1200 osób zużycie wody wynosi 3,07 m³ na jednego pracownika, co jest wartością ponad dwukrotnie niższą niż średnia. W budynku zastosowano nowoczesne rozwiązania znacząco ograniczające zużycie wody: perlatory, splotczki dwufunkcyjne, systemy nawadniające wykorzystujące wodę opadową. Wynikiem tych działań jest wyraźne obniżenie zużycia jednostkowego.

CO₂e jest uniwersalną jednostką miary, która pozwala na oszacowanie wpływu na globalne ocieplenie wynikające z emisji gazów cieplarnianych. Poniżej przedstawiono szacunkowe wartości bezpośredniej (wynikającej z działalności organizacji) i pośredniej (z wszelkich innych czynności, np. konsumpcji energii elektrycznej, wody) emisji dwutlenku węgla dla roku bazowego.

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Grupie Comarch

	2018	2017
Emisja CO ₂ e	2 649 Mg CO ₂ e	2 934 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	0,44 Mg CO ₂ e /osobę	0,44 Mg CO ₂ e /osobę
Emisja CO ₂ e/jednostkę przychodu*	1,94 CO ₂ e	2,66 CO ₂ e

*1 000 000 PLN

Do obliczenia bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych wykorzystano dane dotyczące zużycia paliw (benzyny i oleju napędowego), a także gazu ziemnego dla budynków będących własnością Comarch SA w Polsce. Uwzględniono również niezorganizowaną emisję wodorofluorowęglowodorów HFC pochodzącą z nieszczelności instalacji chłodniczych i klimatyzacyjnych. Podczas obliczeń korzystano ze wskaźników opracowanych przez organizację DEFRA – Greenhouse Gas Conversion Factor Repository, KOBIZE, RTE France, ISE Germany za rok 2018 i 2017.

Dodatkowo przy obliczeniu emisji HFC wykorzystano dane z analizy prowadzonej bazy danych Centralnego Rejestru Operatorów. Bezpośrednia emisja gazów cieplarnianych dla Comarch SA w 2018 roku wyniosła 2 275 Mg CO₂e, co stanowi spadek o ok. 8 %

w porównaniu z rokiem 2017. Tak znaczący spadek wynika z wprowadzenia regularnych kontroli szczelności urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych oraz niższego zużycia gazu. Poziom łącznej emisji CO₂e na 1 pracownika obniżył się o 27 % r/r.

Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Comarch SA (bezpośrednia i pośrednia łącznie)

	2018	2017
Emisja CO ₂ e	15 661 Mg CO ₂ e	15 573 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	3,35 Mg CO ₂ e/osobę	3,62 Mg CO ₂ e/osobę

Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Grupie Comarch (bezpośrednia i pośrednia łącznie)

	2018	2017
Emisja CO ₂ e	18 245 CO ₂ e	17 589 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	3,03 Mg CO ₂ e/osobę	3,17 Mg CO ₂ e/osobę

W celu obliczenia intensywności emisji gazów cieplarnianych została zsumowana bezpośrednia i pośrednia emisja gazów cieplarnianych organizacji. Całkowita emisja gazów cieplarnianych dla Comarch SA w roku 2018 wyniosła 15 661 MgCO₂e, co stanowi wzrost o ok. 0,6 % w porównaniu z rokiem 2017. Obliczono również intensywność emisji gazów cieplarnianych, biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych w budynkach będących własnością Comarch SA. Zgodnie z danymi na dzień 31 grudnia 2018 roku zatrudnionych było 4 679 osób, co stanowi wzrost zatrudnienia o 372 osoby w porównaniu z analogicznym okresem roku 2017. Całkowita emisja gazów cieplarnianych na osobę w roku 2018 wyniosła 3,35 Mg CO₂e, a więc zmniejszyła o około 8,0 % w porównaniu z rokiem 2017. Może to świadczyć o skuteczności wprowadzonych zmian mających na celu minimalizowanie negatywnego wpływu spółki na środowisko naturalne.

Comarch dbając zarówno o środowisko jak i o ograniczenie kosztów związanych z transportem skraca maksymalnie łańcuch dostaw stosując zasadę dostawy bezpośrednio z punktu dystrybucji do użytkownika końcowego lub partnera biznesowego, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, czyli gdzie nie jest

wymagana ingerencja w celu dokonania konfiguracji, instalacji na sprzęcie lub taka ingerencja i tak miałyby miejsce w lokalizacji użytkownika końcowego.

Duża redukcja wpływu transportu towarów i produktów jest również możliwa dzięki korzystaniu z transportu zbiorowego - firm kurierskich.

Przewozy organizowane i realizowane za pomocą własnych środków transportu przez pracowników Comarch SA są sporadyczne.

Ponieważ Comarch posiada bardzo dużą grupę odbiorców, którzy stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa z całego świata, ilość odbytych delegacji służbowych przez pracowników Comarch liczona jest w tysiącach. Liczba delegacji systematycznie wzrasta z uwagi na fakt, że co roku poszerza się grono klientów oraz otwierają się nowe oddziały zagraniczne firmy. Najczęstszym środkiem transportu wykorzystywanym przez pracowników Comarch (najczęściej podczas delegacji krajowych) są samochody oraz transport kolejowy. W delegacjach zagranicznych dominuje transport lotniczy. Do pozostałych środków transportu zostały zakwalifikowane: komunikacja miejska, autobus oraz taxi.

REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH

Działanie związane z redukcją bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych przeprowadzone w latach 2017-2018:

- systematyczna konserwacja i modernizacja instalacji zawierających wodorofluorowęglowodory (HFC). Redukcja emisji w stosunku do roku 2017 wynosi 89,143 MgCO₂e. Wyliczenia wykonane na podstawie bazy danych CRO oraz wskaźników wskazanych w Protokole z Kyoto.
- produkcja energii odnawialnej we własnej instalacji fotowoltaicznej pozwoliła na zredukowanie emisji CO₂ o 56,24 Mg.
- bieżącego wprowadzania rozwiązań energooszczędnych (wymiana źródeł światła na oświetlenie LED).
- Stopniowa wymiana pojazdów spalinowych na pojazdy hybrydowe.

Symbolicznym dowodem troski Grupy Comarch o stan środowiska naturalnego była akcja sadzenia drzewek zorganizowana przy współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej w Krakowie. Pracownicy Grupy Comarch posadzili 200 grabów na Plantach Krakowskich. Podobne akcje będą organizowane w kolejnych latach. W ocenie Grupy, zarówno Grupa Comarch, jak i jej dostawcy nie mają bezpośredniego, ani znaczącego wpływu na zmiany klimatu.

Comarch dla krakowskiej zieleni miejskiej

Emisje substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO)

W roku 2018 roku nie wystąpiły emisje SZWO. Emisje SZWO są monitorowane na podstawie bazy CRO (Centralny Rejestr Operatorów). Rejestruje się w niej wszystkie urządzenia klimatyzacyjne

i przeciwpożarowe zawierające gazy zubożające warstwę ozonową. W rejestrze wprowadza się informacje o przeglądach i ewentualnych uzupełnieniach gazów.

Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innych znaczących emisji do powietrza

Comarch SA	2018	2017
Emisja CH ₄	4,41 Mg CH ₄	4,65 Mg CH ₄
Emisja CH ₄ /jednostkę przychodu*	0,0046 Mg CH ₄	0,0062 Mg CH ₄
Emisja N ₂ O	3,73 Mg N ₂ O	3,78 Mg N ₂ O
Emisja N ₂ O CH ₄ /jednostkę przychodu*	0,0039 Mg N ₂ O	0,0050 Mg N ₂ O

Grupa Comarch	2018	2017
Emisja CH ₄	5,14 Mg CH ₄	5,39 Mg CH ₄
Emisja CH ₄ /jednostkę przychodu*	0,0038 Mg CH ₄	0,0049 Mg CH ₄
Emisja N ₂ O	7,25 Mg N ₂ O	6,24 Mg N ₂ O
Emisja N ₂ O CH ₄ /jednostkę przychodu*	0,0053 Mg N ₂ O	0,0057 Mg N ₂ O

*1 000 000 PLN

Znaczące substancje zanieczyszczające powietrze generowane przez organizacje wzięte pod uwagę to CH₄ oraz N₂O powstające ze spalania paliw kopalnych. W obliczeniach wzięto pod uwagę zużycie gazu ziemnego oraz paliw (benzyny i oleju napędowego). Do obliczeń wykorzystano wskaźniki opracowane przez organizację DEFRA – Greenhouse Gas Conversion Factor Repository za rok 2018. Podane dane są danymi szacunkowymi. Dla Comarch SA Emisja CH₄ w roku 2018 wyniosła 4,41 Mg CH₄, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2017 o ok. 5 %. Emisja N₂O w roku 2018 wyniosła 3,73 Mg N₂O, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2017 o ok. 1,3%. Spadek wielkości może wynikać z lokalnych warunków klimatycznych. Dodatkowo wzrost przychodu w badanym okresie wpływa na zmniejszenie wskaźników.

Comarch SA jest wytwórcą ścieków komunalnych (bytowych). Działalność Comarch SA i spółek Grupy Comarch nie generuje ścieków przemysłowych.

Comarch nie transportuje, nie przetwarza, nie przemieszcza transgranicznie odpadów uznanych za niebezpieczne.

Comarch nie generuje ścieków zrzucanych bezpośrednio do akwenów wodnych tym samym działalność Comarch w żaden sposób nie wpływa negatywnie na obszary i siedliska chronione.

Produkty wytwarzane przez Comarch nie mają znaczącego negatywnego wpływu na środowisko naturalne w trakcie użytkowania. Stopień oddziaływania na środowisko naturalne wprowadzanych produktów elektronicznych pod koniec ich cyklu życia zależy głównie od zachowania klientów w tym zakresie. Comarch zapewnia zbiórkę zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego. Więcej informacji na: <https://www.comarch.pl/o-firmie/srodowisko/wprowadzanie-oraz-zbieranie-sprzetu-elektrycznego-i-elektronicznego/>

Procent odzyskanych materiałów ze sprzedawanych produktów i ich opakowań wg kategorii materiału

We wszystkich spółkach GK objętych obowiązkiem poziom zebrania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w 2017 oraz 2018 roku wynosił 40% masy sprzedanych produktów. Minimalny poziom odzysku wynosił 75%. Obliczenia zostały wykonane na podstawie Ustawy z dnia 11 września 2015 o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. 2015 poz. 1688). Obowiązek był realizowany przez Organizację Odzysku Biosystem SA

Dla Comarch SA oraz Comarch Healthcare SA poziom odzysku wprowadzonych opakowań w 2017

i 2018 wynosił min. 61%. Obliczenia zostały wykonane na podstawie Ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 888 z późn. zm.) Obowiązek był realizowany przez Organizację Odzysku Biosystem SA

Pozostałe spółki grupy kapitałowej odprowadziły opłatę produktową zgodnie z obowiązującymi wymaganiami.

Inwestycje związane z ochroną środowiska

Największa inwestycja Grupy Comarch mająca wpływ na ochronę środowiska jest ściśle związana z budową i oddaniem do użytkowania budynku biurowego SSE7 w Krakowskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

Budynek zaprojektowany został z dbałością o środowisko naturalne i ekologię. Na dachu budynku zostaną zainstalowane panele fotowoltaiczne o łącznej mocy 64 kW. Ogniwa fotowoltaiczne, z których

zbudowane są panele fotowoltaiczne, zamieniają energię promieniowania słonecznego na energię elektryczną. Pozwoli to na częściowe pokrycie własnego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ewentualną odsprzedaż nadmiaru produkowanej energii do sieci elektroenergetycznej bez dodatkowej emisji CO2 do atmosfery. Projektanci instalacji zakładają, iż przyniesie ona oszczędności z tytułu zużycia energii elektrycznej zapewniające ok. 10 letni okres zwrotu z inwestycji.

W celu ograniczenia energochłonności, w budynku biurowym SSE7 zostaną wykorzystane również:

- Półki świetlne na elewacji wschodniej i zachodniej pełniące podwójną funkcję: z jednej strony ocieniają pas przyokienny od słońca, z drugiej odbijają światło, doświetlając położoną w głębi traktu część pomieszczeń biurowych,
- Building Management System (BMS) wraz z automatyką: system integrujący instalacje wentylacji,

klimatyzacji, ogrzewania, oświetlenia, kontroli dostępu, podtrzymania zasilania (UPS), sygnalizacji włamania i napadu, pozwalający na efektywne i optymalne zarządzanie budynkiem i zużyciem mediów,

- Nowoczesne, zintegrowane instalacje HVAC.

Dodatkowo na bieżąco modernizowane są urządzenia klimatyzacyjne na bardziej przyjazne środowisku naturalnemu, sukcesywnie wymieniane są świetlówki na źródła światła tworzone w technologii LED oraz instalowane są bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia (EnergyStar).

Dodatkowe wydatki na ochronę środowiska wiązały się z kosztami zapewnienia obowiązków zbierania, odzysku i recyklingu wprowadzonego sprzętu elektronicznego, opakowań, baterii oraz gospodarowania odpadami. Zestawienie prezentuje poniższa tabela.

Wydatki na ochronę środowiska w zakresie utylizacji odpadów, recyklingu i odzysku wprowadzanych produktów

	2018	2017
Comarch SA	1,758 PLN	2,865 PLN
Pozostałe spółki GK Comarch	12,906 PLN	13,035 PLN

Odpady

Comarch posiada wdrożone procedury postępowania z odpadami. Odpady gromadzone są w sposób selektywny i zapobiegający ich negatywnemu oddziaływaniu na środowisko naturalne. W zakresie transportu i unieszkodliwiania odpadów Comarch współpracuje z wyłącznie uprawnionymi podmiotami posiadającymi środki techniczne oraz decyzje administracyjne pozwalające na gospodarowanie przekazanymi odpadami w sposób bezpieczny dla ludzi i środowiska naturalnego.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą ilość wytworzonych i przekazanych odpadów w 2017 oraz w 2018 roku przez spółki GK. Największy procentowo udział w strumieniu odpadów wytwarzanych przez Comarch stanowi odpadowa elektronika - będąca efektem modernizacji sprzętu IT. Odpad ten, zgodnie z polskim prawodawstwem, jest poddawany procesowi recyklingu i odzysku w instalacjach przetwarzania odpadów firm odbierających odpady.

Spółka Comarch Healthcare SA jest wytwórcą odpadów medycznych powstających w wyniki

prowadzonej działalności. Odpady te są transportowane i unieszkodliwiane przez podmioty do tego uprawnione.

W wyniku działalności gastronomicznej prowadzonej przez (stołówkę zakładową) OPSO Sp. z o.o. generowane są odpady pochodzące z separatora tłuszczu.

Odpady niebezpieczne zostały w tabeli oznaczone symbolem „*“, masy podano w megagramach.

Znaczące ilościowo rodzaje odpadów zostały zaznaczone pogrubionym drukiem, masy pozostałych odpadów podano łącznie dla spółek grupy. Wszystkie spółki Grupy Kapitałowej corocznie raportują ilość wytworzonych odpadów do właściwych miejscowo Urzędów Marszałkowskich.

Comarch jest wytwórcą ścieków komunalnych, które w całości kierowane są do oczyszczalni miejskich. Nie jest prowadzona osobna ewidencja jakościowa i ilościowa tak wytworzonych ścieków.

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość odpadów wytworzonych i przekazanych w 2018 roku (lokalizacje w Polsce)	Ilość odpadów wytworzonych i przekazanych w 2017 roku (lokalizacje w Polsce)
Zużyte urządzenia zawierające freony, HCFC, HFC	16 02 11*		-- Mg
Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	16 02 13*	0,217 Mg	0,411 Mg
Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13 – złom elektroniczny	16 02 14	16,427 Mg	10,900 Mg
Elementy usunięte ze użytych urządzeń, inne niż wymienione w 16 02 15 – tonery drukarskie z urządzeń biurowych	16 02 16	0,185 Mg	0,05 Mg
Inne baterie i akumulatory	16 06 05	0,02 Mg	0,013 Mg
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04		--
Odpady medyczne (Comarch Healthcare SA)	18 01 03*	3,063 Mg	3,227 Mg
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07		-- Mg

*odpady niebezpieczne

POZIOM ZGODNOŚCI Z REGULACJAMI

Comarch wdrożył procedurę identyfikacji i dostępu wymagań prawnych. Co najmniej raz w roku przeprowadzana jest ocena zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami prawnymi i innymi wymaganiami przyjętymi do stosowania przez Comarch. Wyniki oceny prezentowane są w dokumentacji sporządzanej na przegląd zintegrowanego Systemu Zarządzania i przedstawiane Zarządowi.

W okresie sprawozdawczym na Comarch SA i spółki Grupy Comarch nie nałożono istotnych kar finansowych i pozafinansowych sankcji za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska.

W okresie objętym raportowaniem do spółek Grupy Comarch nie wpłynęły żadne skargi dotyczące wpływu na środowisko w ramach formalnych mechanizmów skargowych.

W okresie raportowania nie powstały istotne rodzaje zanieczyszczeń środowiska emitowane przez działalność operacyjną, jak również nie wystąpiły awarie środowiskowe i ewentualne skażenia.

W okresie objętym raportowaniem do spółek Grupy Comarch nie wpłynęły żadne skargi dotyczące wpływu na środowisko w ramach formalnych mechanizmów skargowych.

W ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi podejmowane były akcje dedykowane dla pracowników, w ramach których pracownicy mogli oddawać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, także sprzęt wielkogabarytowy. Przy okazji prowadzone były zbiórki makulatury. Obecnie w obiektach Comarch rozstawione zostały pojemniki na odpady. Pracownicy mogą na bieżąco oddawać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; dodatkowo mogą oddawać do utylizacji zużyte baterie i świetlówki.

Od listopada 2014 roku Comarch jest członkiem Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Ochrony Środowiska zrzeszającej przedsiębiorców będących organizacjami odzysku odpadów oraz przedsiębiorców wprowadzających do obrotu opakowania, produkty w opakowaniach oraz sprzęt elektryczny i elektroniczny.

10

Biura Comarch w Polsce i na świecie

Biura Comarch SA w Europie

AUSTRIA

www.comarch.at

Müllerstr. 1
6020 Innsbruck
tel. +43 512 909 05-0

Mariahilfer Straße 123
A1060 Wiedeń
tel. +43 1 91066-0
faks +43 1 910 66 66

BELGIA

www.comarch.be

Avenue de la Toison d'Or 67
1060 Bruksela
tel. +32 2 535 55 00
faks +32 2 535 55 01

FINLANDIA

Innopoli II,
Technopolis Business Park
Tekniikantie 14
02150 Espoo
tel. +48 621 51 99

FRANCJA

www.comarch.fr

17 rue Paul Langevin
59260 Lezennes
tel. +33 3 62 53 49 00
faks +33 9 55 24 46 94

100A Allée Saint-Exupéry
38330 Montbonnot Saint-Martin
tel. +33 4 57 58 23 00

HISZPANIA

www.comarch.es

C/ Caléndula, 93, Miniparc III,
Edificio F, 1ª planta
28109 Alcobendas, Madryt

HOLANDIA

Weena 505,
3013AL Rotterdam

LUKSEMBURG

Rue de Merl 63-65
Luksemburg L-2146
tel. +352 271 168 18,
+352 271 168 19

NIEMCY

www.comarch.de

Fasanenstraße 4
10623 Berlin
tel. +49 30 76 79 67 0
faks 49 30 76 79 67 1467

Anne-Conway-Straße 2
28359 Bremen
tel. +49 421 201 40 0
faks +49 421 201 40 140

Chemnitzer Str. 59 b,
01187 Drezno
tel. +49 351 3201 3200
faks +49 351 438 97 10

Schiessstraße 68
40549 Düsseldorf
tel. +49 211 415 55-300
faks +49 211 415 55-399

Heidenkampsweg 82
20097 Hamburg
tel. +49 40 235 03 300
faks +49 40 235 03 400

Großer Kolonnenweg 21
30163 Hannover
tel. +49 511 966 05 0
faks +49 511 966 05 199

Riesstraße 16
80992 Monachium
tel. +49 89 143 29-0
faks +49 89 143 29-1114

Haferlandweg 8
48155 Münster
tel. +49 25189930 0
faks +49 251 899 30 10

ROSJA

Kazachiy Pereulok, 5/2,
budynek 1, piętro/pokój 2/2,
119017 Moskwa
tel. +7 495 134 1429

SZWAJCARIA

Grabenstrasse 2/4
9320 Arbon
tel. +41 71 447 90 3-0
faks +41 71 447 90 3-1

Mühlemattstraße 8 6004 Luzern
tel. +41 41 419 99 10

SZWECJA

Solna Gate & Solna Business Park,
171 54 Solna,
Stockholm, Szwecja

UKRAINA

18/7 Kutuzova Str.
01133 Kijów, Ukraina
tel. +380 44 492 2842
faks +380 44 492 2843

Bohdana Khmelnitskiego 176
Business Center "LEMBERG"
79024 Lwów
tel. +380 322 949 314
faks +380 322 428 316

WIELKA BRYTANIA

www.comarch.co.uk

Terminal House,
52 Grosvenor Gardens,
London, England, SW1W 0AU

WŁOCHY

www.comarch.it

Via Luigi Galvani 24
20124 Mediolan
tel. +39 333 876 5624

Via Ludovisi 35,
00187 Rzym

Biura Comarch SA na świecie

AMERYKA PÓŁNOCNA

KANADA

44 Chipman Hill, Suite 1000
Saint John NB E2L 2A9

2500-1155 boul. René-Lévesque O
Montreal (Québec)
H3B2K4

USA

17 State Street,
Suite 550, New York, NY 10004

299 Broadway, Ste. 1816, New
York, NY 10007

1015 Tyrone Road,
Suite 820, Tyrone, GA 30290

9450 W. Bryn Mawr Ave
Suite 325
Rosemont, IL 60018
tel.: 847-260-5500 x. 2110
faks.: 847-260-5501
Cell. 312-259-8874

5600 N. River Rd. S
uite 640 Rosemont,
IL 60018, USA

AMERYKA ŚRODKOWA I POŁUDNIOWA

ARGENTYNA

Suipacha 1380, piso 2°
Ciudad Autonoma de Buenos Aires

Torre Bellini, biuro 19-121
Esmeralda 950
C1007 ABL CABA, Buenos Aires

BRAZYLIA

Avenida Roque Petroni Junior,
No. 1089, set 1011, 1013, 1015, 1017,
Vila Gertrudes, Jardim das
Acacias,
zip code 04707-000,
City and State of São Paulo,

CHILE

Calle Monseñor Sótero Sanz de
Villalba 161 oficina 1001 y 1002
Providencia Región Metropolitana
Santiago de Chile
tel. +56 22 247 7570

AZJA

CHINY

Pokój 3610-2, Budynek 11, No.3855
Shangnan Road
Pudong New Area
Shanghai

JAPONIA

3F, Otemachi Financial City Grand
Cube, 1-9-2 Otemachi, Chiyoda-ku,
Tokyo, 100-0004
Minato-Ku, Tokyo

BLISKI WSCHÓD

ARABIA SAUDYJSKA

1 piętro, The Plaza Complex,
Olaya Street Olaya, P.O. Box 84421
Riyadh 11671

16th Floor, Tamkeen Tower, Suite #
N4, King Fahad Road

KOLUMBIA

Calle 72 No 10-07 oficina 603
Bogota

Chico, Carrera 18, Nro 86 A-14
Bogota

MEKSYK

Blvd. Miguel de Cervantes Saave-
dra 169
Biura 15-121, Granada, Mexico
City, CMX
11520, Mexico

PANAMA

Vía Ricardo J. Alfaro, P.H.
The Century Tower, Oficina 721,
Piso 7, Panama City

KOREA POŁUDNIOWA

603, 6F, Magok techno-tower Bldg.
63, Magokjungang 6-ro, Gangseo-
gu, Seoul, South Korea

MALEZJA

B-3A-06 Budynek B West, PJ8
Service Suites
No 23 Jalan Barat, Seksyen 8
Petaling Jaya 46050,
Tel.: +60 37 610 0462

ZJEDNOCZONE

EMIRATY ARABSKIE

Dubai Internet City, Building no 17,
Office 158 , PO. Box 500824 Dubai,
UAE

PERU

Av. República de Panamá 3420
Of. 1701
Lima

Edificio Leuro
Av. Benavides 801, Miraflores
Piso 10, oficina 1047
15047 Miraflores, Lima

TAJLANDIA

No.3, Promphan 3 Building,
Unit No.1709-1710, 3 Ladprao
Soi 3, Ladprao Rd., Chom Phon,
Chatuchak Bangkok 10900.,
Thailand,

TURCJA

Matbuat Sok. Durukan
Apt. No:17/6 Esentepe,
Şişli/ Stambul, Turcja

Biura Comarch SA w Polsce

Kraków – siedziba główna

COMARCH SA

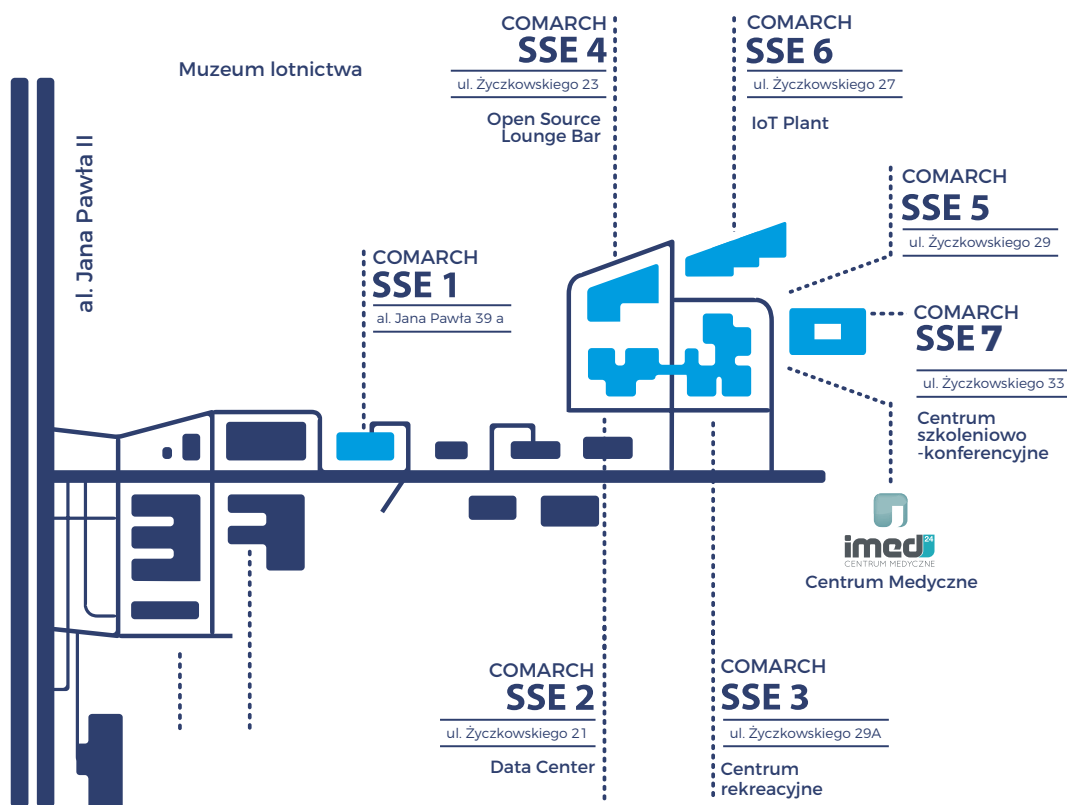
al. Jana Pawła II 39 a, 31-864 Kraków

tel. +48 12 646 1000

fax +48 12 646 1100

e-mail: info@comarch.pl

SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna

Biura Comarch SA w Polsce

BIĄŁYSTOK

ul. Elizy Orzeszkowej 32, 3 piętro
15-084 Białystok
tel. +48 85 871 6600

BIELSKO-BIAŁA

ul. Michałowicza 12
43-300 Bielsko Biała
tel. +48 33 815 07 34
faks +48 33 815 07 35

CZĘSTOCHOWA

ul. gen. Jana Henryka
Dąbrowskiego 15
42-202 Częstochowa

GDAŃSK

al. Grunwaldzka 103A
80-244 Gdańsk
tel. +48 58 326 45 50
faks +48 58 326 45 63

GLIWICE

ul. Jasna 14
44-122 Gliwice
+48 32 508 67 09

KATOWICE

ul. Baildona 64a i 66
40-115 Katowice
tel. +48 32 603 39 00
faks +48 32 603 39 39

KIELCE

Kieleckie Centrum Biznesu
Al. Solidarności 34
25 - 323 Kielce

LUBLIN

Centrum Park
ul. Stanisława Leszczyńskiego 60
20-068 Lublin
tel. +48 81 538 34 00
faks +48 81 528 94 32

ŁÓDŹ

ul. Jaracza 78
90-251 Łódź
tel. +48 42 288 3000
faks +48 42 678 4100

PŁOCK

ul. Zbożowa 7
09-410, Płock

POZNAŃ

ul. Roosevelta 18
60-829 Poznań
tel. +48 61 828 63 00
faks +48 61 828 63 01

RZESZÓW

ul. Dąbrowskiego 20
35-136 Rzeszów
tel. +48 17 785 59 06

TARNÓW

ul. Krakowska 131
33-100 Tarnów

TORUŃ

ul. Włocławska 167
87-100 Toruń
tel. 54 413 99 99

WARSZAWA

Eurocentrum Office Complex
Al. Jerozolimskie 134
02-305 Warszawa
tel. +48 22 160 57 00

Central Tower

al. Jerozolimskie 81, piętro 16
02-001 Warszawa
tel. +48 22 564 24 00
faks +48 22 830 74 00

ul. Puławska 525

02-844 Warszawa
tel. +48 22 567 26 00
faks +48 22 644 41 66

ul. Szamocka 8,

01-798 Warszawa

Centrum Szkoleniowe Comarch

ul. Leśna 2
02-840 Warszawa

WŁOCŁAWEK

ul. Przedmiejska 5
87-800 Włocławek
tel. +48 54 413 9999

WROCŁAW

ul. Długosza 2-6, budynek nr 5
51-162 Wrocław
tel. +48 71 335 6000
faks +48 71 335 6001

MEDIA, PUBLIC RELATIONS, PORTALE INTERNETOWE, SOCIAL MEDIA

kom. +48 691 464 715
kom. +48 694 464 818
e-mail: media@comarch.pl

MARKETING

e-mail: marketing@comarch.pl
tel. +48 12 646 1000

CSR

e-mail: csr@comarch.pl

RELACJE INWESTORSKIE

tel. +48 12 687 7926
kom. +48 608 646 251
e-mail: ir@comarch.pl

Projekt: Dział IR, Dział komunikacji korporacyjnej, Dział Employer branding
Foto: Archiwum Comarch

Wydawca:

Comarch SA

al. Jana Pawła II 39 a, 31-864 Kraków
tel. +48 12 646 1000 fax +48 12 646 1100
e-mail: info@comarch.pl
www.comarch.pl

Comarch SA z siedzibą w Krakowie, al. Jana Pawła II 39 A, zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000057567. Wysokość kapitału zakładowego Spółki wynosi 8.133.349,00 zł. Kapitał zakładowy został wpłacony w całości. NIP: 677-00-65-406

COMARCH